

Kisvárdai Város Településrendezési Tervének készítéséhez

Településfejlesztési
koncepció

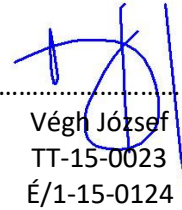
Tervező:

Art Vital Tervező, Építő és
Kereskedelmi Kft.

2019.

Külzetlap

Település tervező/ Építész vezető tervező

Végh József
TT-15-0023
É/1-15-0124

Település tervező / projektvezető:

Labbancz András
TT-15-0378

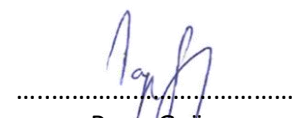
Tervező munkatárs:

Gál Georgina

Szerkesztő

Barkaszi Richard

Társadalompolitikai szakértő:

Papp György
társadalompolitikai
szakértő

Közreműködők:

Leleszi Tibor
Kisvárdai Város
polgármestere

Marosán Andrea
Kisvárdai Város
önk. főépítész

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	6
Jogszabályi háttér	8
Tervi háttér	8
1. KIHÍVÁSOK	9
2. JÖVŐKÉP	13
2.1. Kisvárdai Város jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan	14
2.2. Kisvárdai Város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan	19
2.3. A településfejlesztési elvek	20
3. CÉLOK	22
3.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok	23
3.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása	25
3.2.1. Részcélok és beavatkozások	25
3.2.1.1. A „GAZDASÁGI KÖRNYEZET” átfogó cél rész céljai	28
1.1. rész cél: A helyi Infrastruktúra (üzleti és közlekedési) bővítése, minőségének fejlesztése	28
1.2. rész cél: A gazdaság igényeinek megfelelő humán infrastruktúra (középfokú szakképzés és felsőfokú képzés) bővítése és minőségi fejlesztése	28
1.3. rész cél: Korszerű, hatékony ipar	29
1.4. rész cél: Turisztikai fejlesztések és a kapcsolódó szolgáltatások (szuprastruktúra) fejlesztése	30
3.2.1.2. A „ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET” átfogó cél rész céljai	33
2.1. rész cél: Minőségi lakókörnyezet megteremtése	33
2.2. rész cél: Külterületi fejlesztések és tájhasználat optimalizálása, koncentrált terület-felhasználás, környezet védelme	35
2.3. rész cél: Városi infrastruktúra minőségi fejlesztése (örökségvédelem, közműrendszerek, közlekedés és parkolás)	36
3.2.1.3. A „TÁRSADALMI KÖRNYEZET” átfogó cél rész céljai	38
3.1. rész cél: Szolidáris és befogadó társadalom	38
3.2. rész cél: Egészséges társadalom	38
3.3. rész cél: Kulturált és képzett társadalom	40
3.4. rész cél: Demokratikus helyi kormányzás, hatékony önkormányzatiság, városmarketing	41
3.2.2. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a rész célok kapcsolata	43
3.2.3. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	44
3.3. Településfejlesztési Konceptió (TK) és Integrált településfejlesztési Stratégia (ITS) célrendszerének összefüggés-vizsgálata	47
3.3.1. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) átfogó céljai	47
3.3.2. Településfejlesztési Konceptió (TK) és Integrált településfejlesztési Stratégia (ITS) célrendszerének összefüggés-vizsgálata	48
3.4. A célrendszer illeszkedése az Európai Unió, a hazai és a megyei fejlesztési célokhoz	50
3.4.1. EU 2020 stratégia	50
3.4.2. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)	51
3.4.3. Szabolcs – Szatmár – Bereg Megye Területfejlesztési Konceptiója	52
4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	53
4.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	54
4.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	55

4.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére.....	588
5. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZE ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE	65

Ábrajegyzék

1. ábra: Településfejlesztési elvek bemutatása.....	21
2. ábra: Kisvárdai Város Településfejlesztési koncepciójának célrendszere	24
3. ábra: Kisvárdai Város ITS célrendszere.....	47
4. ábra: TK és ITS célrendszer összefüggés-vizsgálata.....	49

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Kisvárdai Város Településfejlesztési koncepciójának átfogó céljainak és rész céljainak kapcsolata.....	43
2. táblázat: A településfejlesztési koncepció célrendszerének és Kisvárdai városrészeinek kapcsolata.....	46
3. táblázat: A településfejlesztési koncepció célrendszerének és az EU 2020 stratégia célkitűzéseinek kapcsolata.....	50
4. táblázat: A Településfejlesztési koncepció célrendszerének és az OFTK célkitűzéseinek kapcsolata.....	51

Térképjegyzék

1. térkép: Kisvárdai Város városrészei.....	45
---	----

BEVEZETÉS

Jelen dokumentum Kisvárdai Város településfejlesztési koncepciója, amely a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” alapján készült. A város településfejlesztési koncepciója egy hosszú távra szóló dokumentum, amely kijelöli a város elvárt jövőképét a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan.

Kisvárdai Város településfejlesztési koncepciója a vonatkozó előírásoknak megfelelően három fő fejezetre tagolódik:

- meghatározza a város gazdasági, társadalmi, táji, természeti, épített környezetére, térségi szerepére vonatkozó jövőképet,
- megfogalmazza a jövőkép eléréséhez szükséges átfogó és részcélokat,
- összefoglalja a további tervezési feladatok kiinduló adatait

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszak hatékony végrehajtásában fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott településfejlesztési terveknek, így a településfejlesztési koncepciónak. A tervezési folyamat tétje jelentős:

- egyrészt a most kijelölendő irányok (milyen városban szeretnénk élni) hosszú távra meghatározzák városunk fejlődését, jövőjét;
- másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy a 2014-2020-as EU-s tervezési időszakban milyen területeken mennyi forrás áll majd rendelkezésre Kisvárdai Város fejlesztésére, és hogy ezeket a forrásokat mennyire hatékonyan és eredményesen tudja a város felhasználni.

A jogszabályi beágyazottság alapján a Településfejlesztési koncepció „az épített környezet alakításáról és védelméről” szóló 1997. évi LXXVIII. törvény rendelkezései alapján az alábbi:

„2. § 27. pont: Településfejlesztési koncepció: a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változások irányait és a fejlesztési célokat hosszú távra meghatározó dokumentum.

9/A. § (1) A településfejlesztési koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.

(2) Az integrált településfejlesztési stratégia a rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározza a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését.

(3) A településfejlesztési koncepciót és az integrált településfejlesztési stratégiát a települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg”

A városvezetés a koncepcionális és stratégiai munka módszerének meghatározásakor partnerségi tervet fogadott el, mely mentén került sor a fejlesztésben érdekelt szereplők tervezési folyamatban történő részvételére, bevonására, illetve a szakmai munka és döntés-előkészítés hivatalon belüli koordinációjának megvalósítására.

Jogszábiályi háttér

Kisvárdai Város településfejlesztési koncepciójának összeállítását helyzetfeltáró, elemző és értékelő munkafázisok alapozták meg. E fejlesztési dokumentumok elkészítésének alapja a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet illetve a Belügyminisztérium által kiadott „Útmutató a kis- és középvárosok számára az integrált településfejlesztési stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez” című segédlet. A koncepció összhangban van az Európa 2020 európai növekedési stratégiával, az Európai Unió 2014 – 2020-ra meghatározott Tematikus célkitűzéseivel, a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióval, a Magyar Növekedési Tervvel és Szabolcs – Szatmár - Bereg Megye Területfejlesztési Koncepciójával.

- **Az EU 2020-as céljai:** energiahatékonyság növelése; megújuló energiaforrások arányának növelése; CO₂-kibocsátás csökkentése; foglalkoztatás növelése; szegénység elleni küzdelem, társadalmi leszakadás megállítása, felzárkózás lehetősége
- **A kohéziós politika 11 tematikus célja:**
  1. Kutatás, technológia-fejlesztés és innováció erősítése
  2. Információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés és ezek minőségének fejlesztése
  3. Kis- és közepes vállalkozások, agrárszektor és halászati szektor versenyképességének fejlesztése, vízkultúrák támogatása
  4. Az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaságra való átállás elősegítése minden ágazatban
  5. A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése és kockázat-megelőzés és –kezelés
  6. Környezetvédelem és erőforrás-hatékonyság ösztönzése
  7. A fenntartható közlekedés fejlesztése és a kulcs hálózati infrastruktúrák szűk keresztmetszeteinek feloldása
  8. A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása
  9. A társadalmi befogadás segítése és a szegénység elleni harc
  10. Befektetés az oktatásba, készségekbe és az élethosszig tartó tanulásba
  11. Intézményi kapacitások fejlesztése és hatékony közigazgatás
- **314/2012.(XI.8.) Korm. rendelet**
- **1600/2012.(XII.17) Korm. határozat**
- **az Országos Fejlesztéspolitikai és Területfejlesztési Koncepció célrendszere (OFTK)**
- **a Terület- és településfejlesztési Operatív Program (TOP) célrendszere,**
- **Szabolcs – Szatmár - Bereg megye területfejlesztési koncepciója,**
- **Szabolcs – Szatmár - Bereg megye területfejlesztési programja.**

Tervi háttér

- 135/2009. (IX. 10.) évi határozata, Kisvárdai Város Településfejlesztési koncepciójának elfogadásáról
- 273/2011 (XI. 30.) számú határozat, Kisvárdai Város Településszerkezeti tervének és szerkezeti terv leírásának elfogadásáról
- 27/2011. (XI. 30.) rendelet, Kisvárdai Város Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozás Tervének elfogadásáról

1. KIHÍVÁSOK

Jelen tervezési időszakban Kisvárdai városának számos **európai és makrogazdasági szintű kihívással** kell szembenéznie, s megfogalmaznia az azokra adható **települési léptékű válaszait**. Az elmúlt években jelentős világgazdasági átalakulások zajlottak, s a legfontosabb törekvéssé a gazdasági válságból való kilábalás vált. Mindeközben egyes tevékenységek esetében (így például az ipari termelés területén) európai szerepvétés tapasztalható, a kontinens – s vele együtt Magyarország – világgazdasági jelentősége átalakul. Ugyanakkor az infokommunikációs technológia fejlődésével és jelentőségének rohamos növekedésével a települési terek is átértékelődnek. Magyarország települései között az utóbbi évtizedekben jelentős területi differenciálódás zajlott, egyes területeket a leszakadás jellemez, míg a központi helyek – így a közigazgatási változások révén a járásszékhelyek is – felértékelődtek.

Kisvárdai geoföldrajzi elhelyezkedése révén az ország keleti, viszonylag periférikus részén fekszik, azonban határmentisége fontos logisztikai potenciált biztosít a településnek. A település a térség gazdasági értelemben is vett központjaként funkcionál. A helyi gazdaságra azonban elaprózott vállalati szerkezet, a mikro- és kisvállalkozások dominanciája jellemző, meglehetősen jelentős nagyvállalatok működnek a településen. Kisvárdai Városában működő nagyvállalkozások abszorpciós képessége jelentős, mely alátámasztja, hogy valóban a térség gazdasági központjának számít Kisvárdai. Nemcsak pályázati források lehívása jelent komoly tőkeerősítést, hanem kormányzati céltámogatások is jelzik egyes vállalatok kiemelkedő potenciálját (Master Good Kft. kisvárdai baromfifeldolgozó üzem), illetve innovatív mezőgazdasági termelés (kóser és funkcionális élelmiszertermesztés, zöldségek kóserági termesztése (brokkoli és a karfiol, saláták, káposzta) megfelelő fóliasátrakban) illetve elsődleges mezőgazdasági feldolgozó ipar (Bourgogne Gastronomie éticsiga gyár) is jelen van az ipari szektor szereplői (például GE Hungary Kft., Caroflex Fékbetétygyár Kft., stb.) mellett.

Kisvárdai Város része a Záhony és Térsége Vállalkozási Övezetnek, amely rendkívül előnyös földrajzi és közlekedési adottsággal rendelkezik, geopolitikai helyzete is kedvező (magyar ukrán és szlovák államhatár). Az övezetben halad el a 4-es számú főút, és itt találkozik a széles nyomtávú orosz-ukrán vasúti hálózat az európai normál nyomtávúval, amely árumegállási és átrakodási kényszerrel eredményez. A Záhony-Kisvárdai térség és Fényeslitke Ipari Park humán erőforrás és társadalmi hátterét Kisvárdai hivatott biztosítani.

A városvezetés hatékony és sikeres aktív helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat, amely minden szektor (mind a terciér, mind a primer és a terciér szektor) tekintetében jelentős beruházások mentén fejlődik. A betelepült vállalkozások foglalkoztatási kapacitása kiemelkedő, a jelenleg folyamatban lévő fejlesztések munkaerő igénye prognosztizálhatóan magas, mely révén Kisvárdai kiemelkedő ingázási célpont. A magas fokú védettséget élvező környezetvédelmi területek miatt azonban a rendelkezésre álló szabad kapacitások területe korlátozott. Az európai és makrogazdasági kihívásokra Kisvárdai válasza egyrészt a gazdasági övezet fejlesztése, K+F+I tevékenységek ösztönzése (az infokommunikációs technológia, a magas hozzáadott értéket képviselő technológiai iparágak bevonása), a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok erősítése kell, hogy legyen. Emellett Kisvárdai Szabolcs – Szatmár – Bereg megyei járásszékhelyek közül egyedülként – Nyíregyháza MJV mellett – felsőoktatással is büszkélkedhet, több egyetem kihelyezett képzése érhető el a településen.

A városvezetés célja kell, hogy legyen, hogy az önkormányzati és a vállalkozó szféra közötti együttműködés erősödjön.

A következő évtizedekben kiemelt figyelmet kell fordítani a **klímaváltozás globális és lokális hatásaira**, adaptációs és mitigációs stratégiákat kell alkotni. A klímaváltozás és egyéb globális környezeti problémák fokozódó környezettudatosságra kell ösztönözzék a társadalmat. A fenntarthatósági szemléletet ugyanakkor nemcsak környezeti, hanem társadalmi és gazdasági értelemben is érvényre kell juttatni. A fenntarthatósággal összefüggésben az élelmiszertermelés felértékelődése figyelhető meg, melyből Magyarország települései egyértelműen profitálhatnak, ha megfelelően használják ki adottságaikat.

Kisvárdai városában jelentősek a mezőgazdasági hagyományok, az alternatív mezőgazdasági tevékenységek, a funkcionális élelmiszertermelés, a kóser termesztés megjelenése és magas fokon

történő folytatása segíti a mezőgazdasági szektor megreformálását, fejlesztését. Cél az alternatív mezőgazdasági tevékenységek (bio mezőgazdasági termékek iránti kereslet növekedése) ösztönzése, a birtokszerkezet optimalizálásával a mezőgazdasági tevékenységek káros hatásai csökkentendők.

A következő évek kihívásai között hangsúlyosan jelenik meg az Európai Unió belüli **mobilitás átalakulása**, mely – megfelelő intézkedések hiányában – Magyarországról továbbra is jelentős munkaerő elvándorlást eredményezhet. Makrogazdasági szinten erős gazdasági integrálódásra van szükség, s az erős nagyterrségi **energiafüggőség enyhítésére**. Ezen célok mentén a települések is megtalálhatják pozícióikat, az európai elvárásokhoz és folyamatokhoz alakíthatják gazdasági szerkezetüket, s törekedhetnek **a helyi energiafüggőség csökkentésére** (pl. alternatív energiaforrások alkalmazásával). Hét projekt alapján, országsszerte 110, egyenként 0,5 megawatt teljesítményt nem meghaladó naperóművet épít uniós társfinanszírozással az MVM Magyar Villamos Művek Zrt. tagvállalata, a MVM Hungarowind Kft. Az E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt. területén: Fehérgyarmat, Kétpó, Kisújszállás, Kisvárdai, Körösújfalui, Mátészalkai, Nagyhalászi, Nyíradonyi, Nyírbogáti, Püspökladányi, Szajoli, Tarpai és Tizsakécskei térségében 21, összesen évi 13,2 gigawattórányi energiát termelő kiserómű jön létre 5,944 milliárd forintból. A több mint 5 ezer háztartás fogyasztását fedező rendszerek 13 ezer tonnával mérsékelhetik évente a széndioxid-kibocsátást. Kisvárdai Város Önkormányzata a fejlesztés megvalósulását minden rendelkezésére eszközzel támogatta, segítve ezzel a környezetvédelem erősítését a térségben.

A következő időszakban Kelet-Közép-Európában is a **határmentiség folyamatos felértékelődése** várható, a korábban hátrányos helyzetű határmenti települések gazdasági pozíciói javulhatnak a határon átnyúló, interregionális kapcsolatok élénkülésével.

Kisvárdai városvezetésének, a vállalkozásainak és civil szervezeteinek határmenti partnerségeinek erősítése, intenzívebbé tétele valamint a város logisztikai szerepkörének erősítése fontos célkitűzés kell, hogy legyen. Fontos a határ menti gazdasági kapcsolatok bővítése, a határon átnyúló intézményesült együttműködések erősítése, pozitív arculat kialakítása és megőrzése a potenciális nemzetközi célcsoportok körében (pl. befektetők, vállalkozások, turisták).

Kisvárdai számára az elkövetkező évek egyik legfontosabb kihívása, hogy miként tudja mérsékelni a fosszilis energiahordozóktól való külső függőségét. Ennek elsődleges eszközei az energiahatékonyság növelése, valamint a megújuló energiaforrások széleskörű használata. A város az alternatív energiák hasznosítása szempontjából kedvező adottságokkal rendelkezik (termásvíz, napenergia, földhő). Ezek tudatos és bővülő használatával Kisvárdai a megújuló energia hazai és nemzetközi mintavárosává válhat, ami a növekvő hírnév mellett az önkormányzati, lakossági és vállalkozói kiadások csökkentését is eredményezheti.

Magyarországon a nagyterrségi közlekedési infrastruktúra fejlődése komoly változásokat hozhat a versenyképesség vonatkozásában, ugyanakkor továbbra is kiemelt célként fogalmazható meg egyes települések **elérhetőségének javítása**. A globális és európai folyamatok következményeként a helyi erőforrások felértékelődése várható, nemcsak gazdasági (pl. energiagazdaság), hanem társadalmi értelemben is.

A következő időszakban a **népességcsökkenés**, az **előregedés**, a **migráció** következtében növekvő szociális problémák kezelését, **a foglalkoztatottsági szint javítását**, és a helyi lakosság tudásának jobb kihasználását is ösztönözni kell.

Kisvárdai Városának legfőbb társadalmi kihívásai többek között a szelektív elvándorlás mértékének folyamatos növekedése (a fiatal, képzetesebb munkavállalói rétegek folyamatos elvándorlása, csökkenése), az előregedő korfa, a gazdaságilag inaktív lakosok és a hátrányos helyzetű roma lakosság magas aránya. A lakosság képzettségi szerkezetének gazdasági igényekhez igazítása a város versenyképességének egyik alappillére. A városvezetés stratégia célkitűzése kell, hogy legyen, hogy a lakosság gazdaság által elvárt képzettségek megszerzésének lehetőségét az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének összehangolt fejlesztésével biztosítsa, valamint a magas hozzáadott értéket képviselő technológiai iparágak bevonásával egyrészt a kvalifikált fiatalabb nemzedéket helyben tartsa, illetve az ingázó munkavállalók betelepülését ösztönözze. A kvalifikált fiatalabb

nemzedék és a bevonzani kívánt magasan képezett munkavállalói réteg számára megfelelő minőségű társadalmi és épített környezet, szolgáltatás-struktúra (oktatástól a terciér szektorig bezárólag) biztosítása szükséges. Cél a már elérhető felsőoktatás fenntartása, szükség szerint a képzési portfólió bővítése.

2. JÖVŐKÉP

2.1. Kisvárdai Város jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

A jövőkép Kisvárdai Város hosszútávon bekövetkező víziója, azt az ideális állapotot határozza meg, amelyet város 2030-2035-re szeretne elérni. Kisvárdai Városa egy erősödő, vonzó, versenyképes város, amely gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból is fenntarthatóan és harmonikusan fejlődik.

TÁRSADALOM

- Kisvárdai Városa gondoskodó, nyitott és szolidáris helyi közösséggel rendelkező város, ahol erős a belső kohéziója a társadalomnak. A társadalmi polarizáltság megszűnik. Megvalósul a teljes körű integráció, szegregálódás és a szlömösödés elleni harc (a közbiztonság javítása) sikeres volt, a település minden lakosa hasznos és tudatos tagja a Város társadalmának. Kisvárdai Város lakosságát erős városi identitástudat és lokálpatriotizmus jellemzi. A helyi közösségek erősek, befogadóak, integrációs erejük nagy, öntudatosak és büszkék városukra.
- A szegregáció és a szegényebb lakossági rétegek szegregációjával járó szlömösödési folyamat sikeres megállítása megvalósult a korábban romló fizikai állapotú városrészekben lévő önkormányzati tulajdonú ingatlanok tudatos – legalább mintául szolgáló – fejlesztésével és a szegregációval szembeni sikeres bérlakáspolitikával, valamint a korábban a leszakadással veszélyeztetett rétegek integrációja sikeresen megtörtént, egyrészt a munkaerőpiacra való visszavezetésük (az átgondolt oktatási rendszerben szerzett piacképes szaktudás birtokában), másrészt a szociális hálózat és a befogadó, gondoskodó városi közösség révén.
- A város demográfiai folyamatai igen kedvezőek. Kisvárdai lakosságszáma továbbra is gyarapodik, amely egyrészt a természetes szaporulatnak, másrészt a vándorlási nyereségnek köszönhető.
- A magyarországi városokra jellemző elöregedés, a produktív korban lévő népesség számának csökkenése mellett a demográfiai folyamatokat olyan országos trendek is befolyásolják, mint a gyermekvállalási hajlandóság általános csökkenése, valamint a mobilitás általános szintjének növekedése - különösen a fiatalabb generációk vonatkozásában. Ezek a tényezők egyaránt abba az irányba mutatnak, hogy a népességszám tartós és jelentős számú növekedésére nem számíthatunk. A város népességmegtartó erejének növelésével a családok, fiatalok számára vonzóvá vált a város, elsősorban most a biztos megélhetés, a megfelelően erősödő gazdasági háttér megvalósításával. A pozitív migrációs egyenleg mellett a 40 év alatti lakosság számának növelésével kiegyensúlyozottabb korszerkezete van a településnek.
- A jövőben a város lakosságának fogyási üteme csökken, sőt a javuló gazdasági környezetnek köszönhetően növekszik, stabilizálódik.
- A népesség növekedése nem csak a pozitív vándorlási különbözetnek köszönhető, hanem elsősorban az egyre magasabb számban helyben maradó fiataloknak, akik perspektívát és pozitív jövőképet látnak Kisvárdában és büszkék arra, hogy itt élhetnek. A településen az oktatás a felsőfokú egyetemi képzésig biztosított, ahol piacképes, a városban és környezetében működő vállalkozások igényeinek megfelelő képzettség megszerzési lehetősége adott.
- A magas hozzáadott értéket képviselő technológiai iparágak bevonásával egyrészt a kvalifikált fiatalabb nemzedéket elvándorlása megszűnik, másrészt a magasan képzett, korábban ingázó munkavállalók betelepülése folyamatos. Kiemelkedő a város innovatív mezőgazdasága, mely nemcsak a termelés, hanem a feldolgozás szegmensét is lefedi.
- A kvalifikált fiatalabb nemzedék és a bevonzani kívánt magasan képzett munkavállalói réteg számára megfelelő minőségű társadalmi és épített környezet biztosított, a szolgáltatás-struktúra (oktatástól a tercier szektorig bezárólag), a lakossági alap- és kiegészítő szolgáltatások spektruma magas minőségben lefed minden elvárható területet.

- A képzett (diplomás és nyelveket beszélő valamint piacképes szakképesítéssel bíró) lakosság arányának növelésével a gazdasági fejlődés humán erőforrás oldala is biztosított. A felsőoktatás portfóliója Kisvárdán széles, a piaci viszonyoknak, elvárásoknak megfelelő.
- A lakosság képzettségi szerkezetének gazdasági igényekhez igazítása - mint a város versenyképességének egyik alappillére - megvalósult. Az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének összehangolt fejlesztésével a helyi gazdaságban jelen lévő munkáltatók elvárásainak megfelelő képzés, szakképzést biztosít a helyi oktatási infrastruktúra. A helyi K+F+I szektor és a helyben elérhető egyetemi szintű képzés harmonikus együttműködéssel jellemezhető.
- A település népességmegtartó ereje magas a megfelelő oktatási, képzési háttérre, segítő – közvetítő és információnyújtó (smart) – szolgáltatásokra építve, mely rendszerek magas színvonalú, a külső környezet változásaiból fakadó igényekre rugalmasan képes válaszolni. A megfelelő léptékben megvalósul a smart city a településen.
- A biztos megélhetés, tehát családok, háztartások anyagi biztonsága mellett a legfontosabb célként a lakosság egészségi állapota is javul, a prevenció fontos szemponttá válik. A Városban ehhez szükséges infrastruktúrák és szolgáltatások kiépítettsége magas színvonalú. Az öngondoskodás szintje magas a településen. Sikeres az egységes „Kisvárdai márka”, mely jól kommunikálja a város értékeit „fogyasztói” felé, egyszerre védjegy és szimbólum, valamint egy pozitív kép a városról.
- A közigazgatás a helyi közösséggel partnerségben működik, demokratikus önkormányzatiság jellemzi a települést.
- A szolgáltatási hálózat fejlesztése, illetve bővítése az integráló, gondoskodó és befogadó társadalom megteremtése érdekében a társadalmi szolgáltatásokat nyújtó, - különös tekintettel a rászorulóknak, hátrányt szenvedők különböző problémáit kezelő -, civil szerveződések és vállalkozások, valamint azok együttműködésében valósul meg.
- Egyre több civil szervezet alakul, a társadalmi felelősségvállalás és az önkéntesség szerepe egyre fontosabb, a helyi közösségek egyre aktívabb részesei a közösségi ügyeknek. A civil szervezetek közösségi szolgáltató szerepe egyre erősebb, ennek hatására a közösségi élet szervezésének katalizátorai.
- Kisvárdai lakosai számára kiemelkedő életminőséget biztosító, fenntartható módon és kiegyensúlyozottan fejlődő település. A település rekreációs területei magas minőségűek, a szabadidő hasznos eltöltésére sokrétű lehetőségek adóttak (például a Várkert Sporttelepen felépült Stadion; Nádas-tavat magába foglaló ökofilmpark, Cinemaquapark és a Tanuszoda).

GAZDASÁG

- Kisvárdai kiegyensúlyozott gazdasági struktúrájának kialakításával és megtartásával a város gazdasági életének két meghatározó eleme a korszerű, magas hozzáadott-értékű mezőgazdasági/ipari termelés és a turizmus.
- Kisvárdai a város és vonzáskörzete lakosságának munkát adó gazdasági központ, ezt a szerepkörét tovább erősíti.
- Kisvárdai felzárkózik Európa tudásalapú gazdaságait fenntartó kisvárosainak sorába, kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I szektor erős jelenléte jellemzi a települést. Az infokommunikációs technológia, a magas hozzáadott értéket képviselő technológiai iparágak bevonása sikeres a településre. Kiemelkedő a mezőgazdasági innováció, a funkcionális élelmiszer és a kóser élelmiszer előállítás, a mezőgazdasági szektor K+F+I potenciálja magas. A fejlesztések révén a település jóléti és fejlődési perspektívát kínál a város, a térsége lakói számára.
- Kisvárdai egyértelmű erősségévé válik a térben koncentrált tudástőke, valamint a vállalkozói szféra és az oktatási intézmények és a kutatóműhelyek közötti konkrét együttműködési tapasztalatai,

- kiemelten a Debreceni Egyetem Nyíregyházi Kutatóintézetének telephelye és a mezőgazdasági szektor között illetve a Kisvárdai Községi Felsőoktatási Képzési Központ képzési portfóliója révén.
- A városvezetés sikeresen ösztönzi a határ menti gazdasági kapcsolatok bővítését, intézményesült együttműködések jellemzik a határon átnyúló gazdasági kapcsolatokat.
  - Az első számú gazdasági cél – és célállapot – a piacgazdasági értelemben vett teljes foglalkoztatottság elérése. Kisvárdai Városában minden aktív korú és munkaképes lakos, aki dolgozni szeretne, munkalehetőséget kap. Ez a cél összhangban van az országos foglalkoztatási politikával, helyi szinten annak leképezését jelenti. Az értékorientált közmunka-programok mellett a település gazdaságát erőssé tevő helyi vállalkozások is nagy foglalkoztatóként vannak jelen. Jelentősen csökkent a munkanélküliek száma, a foglalkoztatottak száma pedig dinamikusan nő, a munkaerőpiaci folyamatok ismét tartósan kedvezővé váltak.
  - A település gazdasági súlya – többek között az elérhetőségének javulása révén – jelentősen megnövekszik.
  - Az önkormányzati és a vállalkozó szféra közötti együttműködés erős.
  - Az Önkormányzat önkormányzati befektetés-ösztönzési tevékenysége intenzív, proaktív.
  - A Város gazdaságának térségen belüli jelentőségét biztosítják a pozitív versenyképességi tényezők. A település versenyképességét, a komparatív előnyeit elsősorban a megfelelően kvalifikált humán-erőforrás, a kooperáció magas foka, az együttműködések jó minősége, valamint a valós gazdasági és társadalmi innováció, a megújulásra való képesség fenntarthatósága jelenti. Az ágazatokban a K+F+I térnyerése és az ágazatokon belüli és ágazatok közötti jó együttműködés, kooperáció segíti a húzóágazatok megerősödését.
  - A gazdasági háttér működésében továbbra is fontos szempont a mobilitás feltételeinek magas szintű biztosítása, mely az „árak” és a munkavállalók mobilitását egyaránt jelenti, a klasszikus közlekedés feltételeinek biztosítása mellett az infokommunikációs szolgáltatások magas szintű, korszerű kiépítettségét is jelenti, megvalósítva a „smart city” vízióját.
  - A szükséglet-orientált, magas színvonalú szakképzésnek és egyetemi szintű képzéseknek köszönhetően a város munkaerő-potenciálja jól képzett és rugalmas, megfelelő bázist jelent a turisztikai szolgáltatók és a korszerű technológiát alkalmazó ipari cégek megtelepedéséhez, amelyek stabil munkaerő-piaci helyzetet teremtenek. A jó színvonalú szakoktatás maga is piacképes terméké válik.
  - Magas szaktudást igénylő és magas jövedelmet ígérő fejlesztések révén a város gazdaságának diverzifikálása megtörténik, jelentőssé válik az élelmiszeripari feldolgozás is és tovább erősödik a szekunder szektor.
  - Kisvárdai jelentős a mezőgazdasági hagyományaira alapozva, a birtokszerkezet optimalizálása megtörtént, alternatív mezőgazdasági tevékenységek (bio mezőgazdasági termékek iránti kereslet növekedése: kóser termesztés, funkcionális élelmiszer) aránya magas.
  - Kiemelt figyelmet kap a mezőgazdasági feldolgozóipar, a szálláshely-szolgáltatás, valamint az időskorú lakosság számarányának növekedése miatt az idősellátás a szolgáltatások egyik meghatározó szegmensévé válik. A Felső-Szabolcsi Kórház környezetében koncentrálódik minden egészségügyi és szociális ellátás, beleértve az idősgondozással kapcsolatos ellátó egységeket is.
  - A városnak fokozatosan sikerült elmozdulnia a mezőgazdasági alapanyaggyártástól a késztermék előállításig, ezáltal az élelmiszeripar jövedelemkoncentrációja növekedett.
  - A mikro vállalkozások túlsúlyát a kis- és középvállalkozások támogatása fokozatosan mérsékli, megszüntetve a vállalatok nagyságrendje között meglévő jelentős fokozati különbségeket, a helyi gazdaságban a mikro- és kisvállalkozások dominanciája csökken.
  - Kisvárdai idegenforgalma tovább erősödik, a fenntartható turizmus jellemzi a települést. Az örökségturizmus (Vár), a kulturális turizmus (Határon túli színházak fesztiválja), a sport- és élményturizmus (fürdő és annak csúszdaparkja) együttesen, egymás hatásait erősítve vannak jelen.
  - Kisvárdai az idegenforgalom fejlesztése szempontjából több területen is kiemelkedő adottságait sikeresen ápolja, számos további magasabb színvonalú, és így magasabb bevételt eredményező

idegenforgalom feltételeinek megteremtését eredményező beruházásokat hajtott végre (például a fürdőfejlesztés élményelemekkel, csúszdaparkkal, sportszálloda létrehozása, a Vár rekonstrukciója).

- Jelentős az egyik legfőbb kitörési pontként az egészségturizmus, ezen belül a gyógyturizmus részesedése a város idegenforgalmából, a kapcsolódó magas színvonalú orvosigógyászati szolgáltatások kiépítésével fejlődik a szektor. A Várfürdő jelentős fürdőkomplexummá válik, amelyet minden elemében átszövi a város kulturális öröksége és múltja.
- Az attrakciófejlesztésen túl megfelelőek a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) is (szuprastruktúra kiépítettsége és minősége megfelelő).
- A kulturális és épített örökségi értékeket a város megfelelő módon ápolja, a kapcsolódó hagyományörzés és ápolás, és az erre épülő nemzetközi és helyi érdeklődésre egyaránt számot rendezvény – turizmus kiegyensúlyozott idegenforgalmat jelent.
- A település sikeres a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósításában, erős partnerségi kapcsolatot ápol a térség egyéb turisztikai célpontjaival, nemzetközileg ismertté váltak a térség idegenforgalmi hálózatai és egymásra épülő programcsomagjai („Kisvárdai márka”).
- Az idegenforgalomnak köszönhetően Kisvárdai Város imázsa sokat javult.

KÖRNYEZET

- A természetvédelmi területek, a NATURA 2000 területek, a város szélein lévő horgászvizek a Báger tavak, a Pontyos és a Nádas-tó, mint táji és természeti adottságok hosszú távú fenntartása és tartamos gazdálkodása biztosított, azok kihasználása az ökoturizmus bevételtermelő jellegével mellett folyamatos növekedést és prosperitást ad a Városnak.
- Kisvárdai Város élhető, vonzó város. Zöldterületi ellátottsága, a közterületek minőségének átlagos színvonala magas, az értékőrző hasznosítás, fejlesztés folyamatos, a kulturális, közösségi infrastruktúra kínálata széles. Ennek a színvonalnak a megtartása, növelése a jövőképpel fontos része, hiszen ez biztosítja a lakók, munkavállalók aktív, sokszínű életvitelének feltételeit, közvetlenül pedig a gazdasági és társadalmi célállapotok elérését támogatja. A vonzó környezet, s benne a városhoz kötődő, aktív közösségi életet élő helyi társadalom együttesen teremti meg azt a miliőt, amely a vendégek számára is vonzóvá, szerethetővé teszi a várost.
- Kisvárdai területfejlesztési beavatkozásait a kompakt város elveinek érvényesítése hatja át: törekszik a település a horizontális terjeszkedés visszaszorítására, a növekedési igény részben vertikális irányban, részben pedig a ritka beépítettségű területeket hatékonyabban kihasználásával vagy intenzívebb terület-felhasználással (szabadon álló helyett soros beépítés, társasházi struktúra) kielégítésére. Azaz az organikus és intenzív városfejlődés jellemzői szerint a foghíjszerűen kiüresedő telkeken, helyben átépülő lakóházak jelentik a belső városrészek folyamatos és harmonikus megújulását.
- Kompakt településként hatékonyabb az infrastruktúra üzemeltetés is.
- A fenntartható fejlődés szempontját figyelembe véve a város beépítése intenzív, megfelelő sűrűségű, Kisvárdai őrzi a természeti környezet arányát az épített környezettel szemben. Kiemelkedő jelentőségű természeti területek a lápok és rétek, melyek növény- és állatvilágának védelme, megőrzése kiemelten fontos feladat, mely minden beruházás, beavatkozás esetében tekintetbe van véve.
- A város nyugati, északnyugati részén található a Kisvárdai-gyep (HUHN20113) különleges természetmegőrzési terület, melynek területnagysága 687,39 ha. Megőrzése és fejlesztése folyamatos.
- A helyreállított Nádas-tó 14,62 ha védett élőhelyet jelent, melynek biológiai aktivitási értéke kiemelkedően magas.

- A környező értékes mezőgazdasági területek hozzájárulnak a város gazdaságának kiegyensúlyozottságához, a megkímélt természeti terület lehetőséget biztosít a város lakói számára a rekreációhoz, a szabadidő hasznos eltöltéséhez. A korábban jellemző mennyiségi szemlélet helyett előnyt élvez a minőségi javulást hozó, intenzív terület-felhasználások.
- A város sikeresen megőrzi és kiváló állapotban tarja gazdag építészeti örökségét, és a kortárs építészet eszközeivel folyamatosan gazdagítja azt.
- A közterületek jól karban tartottak, attraktivitásuk magas.
- A városközpont és a városi közterek a közösségi élet legfontosabb találkozási pontjaivá váltak, ahol számos kulturális és közösségi program, szolgáltatás várja a város polgárait.
- A szegregáció és a szegényebb lakossági rétegek szegregációjával járó szlömösödési folyamat sikeres megállítása megvalósult a korábban romló fizikai állapotú városrészekben lévő önkormányzati tulajdonú ingatlanok tudatos – legalább mintául szolgáló – fejlesztésével és a szegregációval szembeni sikeres bérlakáspolitikával, valamint a korábban a leszakadással veszélyeztetett rétegek integrációja sikeresen megtörtént, egyrészt a munkaerőpiacra való visszavezetésük (az átgondolt oktatási rendszerben szerzett piacképes szaktudás birtokában), másrészt a szociális hálózat és a befogadó, gondoskodó városi közösség révén.
- A város ökológiai imázsa sokat javult. A város óvja természeti értékeit és természetvédelmi területeit, amelyek egyre jobb állapotban vannak. Jelentősen növekedtek a városi zöldterületek, különösen a város eddig alulhasznosított zöldfelületeinek biológiai aktivitása növekedett. A belvárosban rekreációs területek segítik a lakosság komfortérzetének növelését. Az iparterületeket gazdag növényállomány, véderdők veszi körbe, amelyek ellensúlyozzák az ipari kibocsátását. Az alulhasznosított zöldfelületek funkciógazdag városi közterületekké váltak. Kisvárdai Város zöldfelületi koncentrálttsága sokat javult, a zöldfelületek többsége szolgáltatásokkal rendelkezik, amelyet a helyi közösségek előszeretettel használnak.
- A város lakossága rendkívül környezettudatos, ennek rendeli alá a közlekedési és fogyasztási szokásait. Tudatában van, hogy ő is részese a klimatikus változások előidézésének ezért mérsékli a kibocsátását. A helyi lakosság energiafelhasználási szokásai sokat változtak, kifejezetten előnyben részesítik az építkezéseknél a megújuló energiafelhasználást. Az Önkormányzat környezeti politikája igen sikeres, a város közintézményei alacsony kibocsátással és megújuló energiák felhasználásával működnek, amellyel jó példát tudott mutatni a polgároknak is.
- Olyan minőségi lakóterületei vannak Kisvárdai Városának, amelyek vonzzák a lakosságot. A lakásállomány energetikai korszerűsítése befejeződött, egyre nagyobb azoknak a lakásoknak a száma akik megújuló energiákat alkalmaznak (az energiatudatos otthontervezés gyakorlata adaptálódott a lakossághoz). Eltűntek a lepusztult, a leamortizálódott lakókörnyezetek. A Tompos utcai lakótelep földszint + 3 szintes, alagút-, illetve csúszózsálas szerkezetű, lapostetős, úszótelkes épületei és a Gyár úti lakótelep földszint + 2 szintes, téglás szerkezetű, lapostetős, úszótelkes társasházai megújulnak, energetikai felújításuk, hőszigetelésük megvalósul.
- A megfelelő átszellőzési viszonyok, az ökológiai kapcsolatok biztosítása, a hősziget-hatás mérséklése érdekében a település törekszik a zöldfelületi rendszer fenntartására, folyamatos fejlesztésére.

Kisvárdai Város jövőképe 2030-ig a következő:

Kisvárdai Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájában (ITS) megfogalmazott Jövőképet jelen Településfejlesztési Konceptió (TK) – a dokumentumok koherenciája érdekében – változtatás nélkül átemeli.

Kisvárdai Város Településfejlesztési Konceptiója (TK) célrendszerének Átfogó céljai és az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) átfogó és tematikus céljai az adott területfejlesztési eszköz időbeli hatósugara és az ez alapján eltérő módszertani alapok miatt nem azonosak, azonban természetesen fedik egymást, összeegyeztethetők. A Településfejlesztési Konceptió (TK) a település hosszú távú, 2030-2035. évig vizionált fejlesztésének elvi kereteit teremti meg, míg az Integrált Településfejlesztési

Stratégia (ITS) rövidebb időtávú, a szükséges és tervezett fejlesztések, beavatkozások megfelelő megvalósításához szükséges rövid távú célrendszert teremt meg.

Kisvárdai Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, amely kijelöli a középtávon (7-8 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához illeszkedően került kidolgozásra.

A Jövőkép elérését rövid távon az ITS-ben rögzített projektek megvalósítása, hosszútávon a Településfejlesztési Stratégia célrendszere mentén történő fejlesztések segítik.

Kisvárdai Város Jövőképe

„Kisvárdai az Észak-alföldi Régió határ-menti területeinek gazdaságát támogató, nagy vonzáskörzettel rendelkező térségi, kereskedelmi és szolgáltató központ, mely újrafogalmazza a vidéki élet fogalmát életminőség és élhetőség tekintetében.”

2.2. Kisvárdai Város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

Térségi:

Kisvárdai tovább erősíti a térség településhálózatában kiemelt funkció-ellátó szerepét, mely kiemelt szerep egyértelműen túlmutat a járás keretein, gyakorlatilag Szabolcs – Szatmár – Bereg megye északi részére és Borsod – Abaúj – Zemplén megye keleti szegletére terjed ki. Centrum jellegét megőrzi és továbbfejleszti, kiemelten az oktatási, szellemi-kulturális, egészségügyi és gazdasági központi szerepét.

Nemzetközi:

Kisvárdai nemzetközi térségi hatása (gazdasági, oktatási, kulturális, intézményi, fogyasztó-piaci) folyamatosan bővül, megerősödnek az ország- és megyehatáron átnyúló irányai. Egyrészt a geoföldrajzi elhelyezkedése révén a szomszédos országok irányában, másrészt az európai kisvárosok hálózatában betöltött erősödő szerepe is domináns.

2.3. A településfejlesztési elvek

A településfejlesztési irányok kijelölése során vannak olyan meghatározó alapelvek, amelyek indikátorokkal ugyan nem feltétlenül mérhetőek, ám meghatározóak a város fejlesztésének egésze, a beavatkozások tervezése, a források allokálása szempontjából. Kisvárdai Város horizontális településfejlesztési alapelvei az alábbiak:

Fenntartható növekedés / Zöld Város:

Környezetileg fenntartható növekedés elősegítése, amely elsősorban a meglévő erőforrások hatékonyabb felhasználását, a környezetbarát városfejlesztést segíti. A városfejlesztés alapját a fenntartható fejlődés környezeti, társadalmi és gazdasági szempontjainak érvényesítése kell, hogy képezze.

Kiegyensúlyozott társadalmi viszonyok megteremtése és fenntartása:

- demokratikus döntéshozatal,
- a közösséget összetartó szolidaritás és a terhek igazságos elosztása,
- a szegregáció elleni küzdelem,
- esélyegyenlőség biztosítása,
- testileg és lelkileg egészséges társadalom kialakulásának elősegítése.

Kiegyensúlyozott gazdasági viszonyok megteremtése és fenntartása:

- több lábon álló (diverzifikált) helyi gazdaság,
- magas termelékenység és innovációs szint,
- a helyi mikro, kis- és középvállalkozások támogatása,
- a kutatás-fejlesztés támogatása.

Kiegyensúlyozott környezeti viszonyok megteremtése és fenntartása:

- a kompakt város elveinek érvényesítése,
- a jó minőségű termőföldek védelme,
- a természetes és épített környezet értékeinek védelme,
- a klímabarát növekedés elősegítése, zöldfelületek, rekreációra szánt területek növelése (a környezeti terhelés csökkentése)
- környezetbarát közlekedés feltételeinek megteremtése, alternatív fűtési módok

Harmonikus növekedés: Kisvárdai Város fejlesztése során kiemelt szempont a harmonikus társadalmi, gazdasági és területi fejlődés elve (**közösségi szemlélet és szolidaritás**). A városi fejlesztések során figyelembe kell venni az eltérő fejlettségű városrészek, eltérő életminőségű társadalmát. A területi kohézió, a hátrányok mérséklése, a szolidaritás mind olyan alapelvek, amelyek lehetővé teszi, hogy Kisvárdai Város elkülönülő városrészei ne ellentmondásosan fejlődjenek.

Versenyképes fejlődés: A városfejlesztése során kiemelten kell azokra a területekre fókuszálni, ahol Kisvárdai Város komparatív előnyei, vagyis egyedi adottságain alapuló versenyelőnyei vannak. Ezeknek a területeknek a fejlesztésével biztosítható, hogy stabilizálódjanak és kibontakozzanak a város tartós versenyelőnyei. Kisvárdai Város esetében komparatív előnyként a mezőgazdaságban és a turisztikában rejlő potenciál azonosítható be.

Integrált fejlődés:

Egy-egy település életének különböző dimenziói (gazdasági, társadalmi-szociális, környezeti, kulturális) egymással szorosan összekapcsolódnak, ezért az egyes településfejlesztési beavatkozások csak integrált megközelítés alkalmazásával lehetnek igazán hatékonyak. A települést tehát ebben az

értelemben egészként szükséges kezelni. Az integrált megközelítés egyszerre tartalmazza a fizikai és az ágazati szemléletet. Az integrált fejlesztési szemlélet legfőbb alapelemei a következők:

- Olyan fejlesztésekre van szükség, amelyek egyszerre járulnak hozzá a város fizikai, társadalmi, gazdasági, környezeti és műszaki környezetének fejlődéséhez.
- Az infrastruktúrák kizárólagos fejlesztése helyett, olyan városi fejlesztéspolitika bontakozzon ki, amely a „soft” beavatkozási típusokat is kiemelten kezeli.
- A pontszerű fejlesztések helyett, a komplex, egymással szinergikus hatással bíró fejlesztéseket kell előtérbe helyezni.
- Az integrált fejlesztési szemlélet része, hogy a városfejlesztési politikában az önkormányzati fejlesztések ösztönzik a magánereő, magántőke mobilizálását.

Smart City

Cél a város-vezérelt smart city megteremtése, ahol Kisvárdai Városunk aktív együttműködő partnerségek tart fenn az üzleti és közösségi szférával. Az együttműködés kereteit meghatározó szabályozások minden városi partnert bekapcsolnak, valamint külső rendszerekkel (állami, nemzetközi és egyéb helyi szintű [akár vállalkozások] rendszerek) kompatibilis, átjárható kell, legyen. A „smart city”, azaz az okos város a fenntarthatóság, a hatékonyság és a széleskörű részvétel célkitűzésével a szolgáltatások, a döntési mechanizmusok és infokommunikációs technológiai megoldásokat ötvöz, vagyis a város és a digitális technológiák integrációjának megvalósulása a cél:

- a szolgáltatások minőségének és hatékonyságának javítása
- az energia és más erőforrások takarékosabb felhasználása
- az állampolgárok bevonása és az életminőség javítása
- gazdaságilag önfenntartó rendszerek megalkotása

A smart city olyan szolgáltató város, amely korszerű eszközrendszerrel integrál és koordinál városi funkciókat, és hatékonyabbá teszi a településfejlesztési mechanizmusokat. Cél a XXI. századi digitális technológiák használata a városfejlesztésben és a városüzemeltetésben, kiemelt beavatkozási területekként egyrészt a valamennyi városi szolgáltatás elérhető és használható legyen interneten keresztül (városi applikáció); másrészt az átfogó városi digitális tartalom – szolgáltatás kialakítása tervezett.

Térségi és nemzetközi szerep

A járásszékhelyi szerepkörből adódó feladatokon túl Kisvárdai Városunk szükséges hogy tudatosan felvállalja, hogy a térség (alapvetően a mikro-térségi és járási hatókörön túli) közigazgatási, gazdasági, turisztikai és oktatási központja kíván lenni. Ezen törekvések minden beavatkozás során előtérben lévő szempontként érvényesüljenek, hiszen a település fejlesztései a hatókörében lévő térségre is hatással vannak. A hatókör az alábbi dimenziókban írható le:

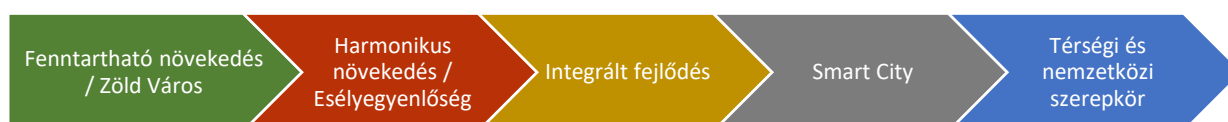
- Térségi

Térségi szolgáltatások (szociális, egészségügyi, gazdasági)

- Nemzetközi

Európai szerepvállalás erősítése valamint hagyományos határ menti kapcsolatok

1. ábra: Településfejlesztési elvek bemutatása

Forrás: saját szerkesztés

3. CÉLOK

3.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok

Kisvárdai Város településfejlesztési koncepciója átfogó fejlesztési célokat határoz meg, amelyek hozzájárulnak a jövőképpen megfogalmazottak realizálásához. A három átfogó cél kijelöli a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti, műszaki kihívásokra adott válaszait, pozicionálja Kisvárdai Várost és kijelöli a legfőbb hosszútávon megvalósítandó céljait. A város jövőképe legfőbb alkotóelemei, pillérei az átfogó célok, melyekből jelen koncepcióban három átfogó cél került meghatározásra.

2. ábra: Kisvárdai Város Településfejlesztési koncepciójának célrendszere

Forrás: saját szerkesztés

3.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása

3.2.1. Részcélok és beavatkozások

Gazdasági környezet

Helyzetértékelés

Kisvárdai Városát másodvonalas gazdasági központként helyezhetjük el Szabolcs – Szatmár – Bereg megye gazdasági térképén: a „*Kelet-nyugati növekedési és iparfejlesztési tengely*” központ települése.

Kisvárdai Városában az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték – az áttekintésből kiemelve Nyíregyháza Megyei Jogú Várost – a Szabolcs – Szatmár – Bereg megyei járasszékhelyek közül a legmagasabb értékű, a település magas vállalkozási sűrűséggel jellemezhető. A város vállalkozási aktivitása különösképpen magas.

Kisvárdai Városa része a **Záhony és Térsége Vállalkozási Övezetnek**, amely rendkívül előnyös földrajzi és közlekedési adottsággal rendelkezik, geopolitikai helyzete is kedvező (magyar ukrán és szlovák államhatár). Az övezetben halad el a 4-es számú főút, és itt találkozik a széles nyomtávú orosz-ukrán vasúti hálózat az európai normál nyomtávúval, amely árumegállási és átrakodási kényszert eredményez. A Záhony-Kisvárdai térség és Fényeslitke Ipari Park **humán erőforrás és társadalmi háttérét** Kisvárdai hivatott biztosítani.

Az előkészítés alatt lévő **közlekedési infrastrukturális fejlesztések** (kiemelve az M34-es autópályát, mely az M3-as autópálya és az ukrán határ közvetlen autópályán való elérhetőségét biztosítja majd) révén a település elérhetősége optimalizálódik, „**KAPU**” szerepköre erősödik.

Kisvárdán meglévő **középfokú szakképzés** és az **egyetemi felsőfokú képzés** a gazdaság humán erőforrás igényét egyre hatékonyabban és célirányosan szolgálja ki.

Domináns szektor a település **idegenforgalma**.

Cél meghatározása

Az átfogó cél Kisvárdai versenyképes gazdaságának kialakítását és megerősítését, értékteremtő foglalkoztatottság megteremtését, a megye jelentős másodvonalas gazdasági központjaként mikrokapcsolati súlypontosságát megerősítését valamint mikro - gazdasági integrációjának megvalósítását rögzíti. Kiemelt cél a térségi és nemzetközi gazdasági szerepkör erősítése, gazdasági kapcsolatok fejlesztése, azokban való koordinációs szerepkör betöltésére való törekvés.

Cél az üzleti és kapcsolódó közlekedési infrastruktúra minőségi fejlesztése.

Cél a tudásalapú gazdaság erősítése, fejlesztése, a kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I szektor erős jelenlétének segítése, ösztönzése, megteremtve nemcsak a mikro-térség, hanem azon túl is ható jelentős hozzáadott értéket. (ezen belül a közép- és felsőfokú képzés minőségi fejlesztése, innovációs potenciál erősítése).

A mezőgazdasági ágazatban tevékenykedő vállalkozások száma magas, a város versenyelőnyei egyrészt az agráradottságokban koncentrálódnak, így a gazdasági diverzifikáció húzóágazata az agrárgazdaság fejlesztése lehet. Szükséges a teljes agrárvertikum fejlesztése, vagyis a mezőgazdasági termeléstől, a feldolgozáson át, az agrárlogisztikai funkciók fejlesztésig. (ezen belül a innovatív mezőgazdaság segítése, korszerű feldolgozó ipar ösztönzése).

Idegenforgalmi fejlesztések megvalósítása, azok tartalommal való feltöltése, látogatószám növelése.

A település fejlődő és erősödő gazdasága (mind mezőgazdasági és ipari, valamint turisztikai értelemben is) és a képzési portfólió fejlődése, szélesedése (szakképzési rendszer fejlődése, a településen megjelenő egyetemi képzés) valamint az önkormányzati vezetés és a helyi gazdasági

szereplők szoros együttműködése (foglalkoztatási paktum) Kisvárdai (és járásszékhelyként hatással a teljes térség) foglalkoztatási helyzetét pozitív irányba indítja el.

Kisvárdai Város jelentős idegenforgalmi potenciállal rendelkezik, az élménykínálat és attrakciók, a kulturális, tematikus vonzerők fejlesztésével kiegészítő, egész évben érezhető vendégforgalmat generáló kulturális turizmus fejlesztése mellett az egészségturizmus fejlesztése (pl. kisvárdai Várfürdő) is célkitűzésként szerepel a városvezetés terveiben. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye turizmusában a Rétközi turisztikai tengely központja Kisvárdai, amely egyértelműen körvonalazza egy potenciális desztináció magját. Tokaj, Felső-Tisza és Nyírség kiemelt turisztikai fejlesztési térség egyik központi települése Kisvárdai.

Kisvárdai bázisát képezi az egészségturizmusban rejlő lehetőségek kiaknázása is, az idegenforgalomnak egy olyan komplex fejlesztése, aminek révén városunk a gyógy-turizmusban és az ehhez kapcsolódó turizmusformákban is sikeres lehet.

Épített és természeti környezet

Helyzetértékelés

Kisvárdai közigazgatási területére jellemző a kiemelkedően magas minőségű mezőgazdasági területek, védendő természeti területek (Natura 2000-es terület a várostól nyugatra levő területek, a Kisvárdai gyepek) jelenléte.

A települési zöldfelületi rendszer megfelelőnek mondható, védendő a közösségi zöld területek mozaikos szerkezete.

Kisvárdai Városában az épített környezet tekintetében magas a társadalmi konfliktusok aránya egyes településrészek tekintetében, differenciáltság mutatható ki az egyes településrészekben élők jövedelmi viszonyaiban, kiemelten az ott élők életminőségében, amely szoros analógiát mutat a város társadalmának térbeli rétegződésével.

Cél meghatározása

Az átfogó cél az épített és természeti környezet védelmét, állapotnak javítását és fejlesztését, megújuló energiák arányának növelését valamint a klímaváltozás globális és lokális kihívásaira / hatásaira reagáló adaptációs és mitigációs stratégiákat rögzíti.

Az egyedi tájértékek hálózatára szervezhető kulturális-, turisztikai programok kellően propagáltak, de a belterületi értékkataszterre alapozott hálózat tovább fejleszthető, bővíthető.

Az épített környezet minőségi fejlesztése mellett a természeti környezet jelentős értékei [kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete] is védendőek, fejlesztendőek.

Társadalmi környezet

Helyzetértékelés

Kisvárdai Város humán infrastruktúrája teljes körűnek mondható, azonban annak minősége esetenként kifogásolható.

Az egészségügyi alap- és szakellátás valamint a szociális ellátórendszer kiépített (Felső – Szabolcsi Kórház), jól működő.

A településen az alap- és középfokú általános és szakképzésnek hagyományai vannak, a Kisvárdai Községi Felsőoktatási Képzési Központ révén egyetemi képzések is elérhetők: mezőgazdasági mérnök, turizmus-vendéglátás, valamint a vidékfejlesztési agrármérnöki alapszak [Debreceni

Egyetem], élelmiszermérnök BSc képzés [Szent István Egyetem] műszaki és informatikai felsőoktatási szakképzés [Óbudai Egyetem].

A leszakadással veszélyeztetett lakosság számára nincs megfelelően kiépített támogató háttér, hiányos, de fejlesztés alatt van a szabadidős, sport programok megvalósításához szükséges infrastruktúra.

Cél meghatározása:

Az átfogó cél a köznevelés - és oktatás valamint a szociális és egészségügyi ellátás fejlesztése mellett a társadalmi megújulás, életminőség javítását, a társadalmi különbségek csökkentését, identitás-erősítő beavatkozásokat rögzíti.

Az átfogó célhoz rendelt továbbá az önkormányzat és feladatellátásainak hatékonyságának minőségi fejlesztését, értékteremtő közmunka program fenntartását és mikro-térségközponti funkciók erősítését szolgáló fejlesztések, valamint az aktív városmarketing, intenzív befektetés-ösztönzési és turizmusmarketing tevékenység megvalósítása is.

Cél egy területileg kompakt város kialakításával, továbbá anyag-, erőforrás- és energiatakarékosági lépésekkel, a működtetés optimalizálásával, valamint szervezeti korszerűsítésekkel elősegíteni egy hatékony városüzemeltetési rendszer kialakulását.

3.2.1.1. A „GAZDASÁGI KÖRNYEZET” átfogó cél rész céljai

1.1. rész cél: A helyi infrastruktúra (üzleti és közlekedési) bővítése, minőségének fejlesztése

Kisvárdai Város egyértelműen (ezen mutató túl a település gazdasági összetételét és a mikro-térségre kifejtett gazdasági gravitáció erejét is figyelembe véve) a térség gazdasági központjának tekinthető.

A település vállalkozási hajlandóságot jelzi az ezer főnyi lakosságra eső működő vállalkozások száma, mely alapján Kisvárdai gyakorlatilag az országos átlaghoz közelítő értékkel bír, kiemelkedve a térségből. A város vállalkozási aktivitása különösképpen magas.

Kisvárdai egyértelműen a térszervező centruma a kisvárdai járás gazdaságának.

A város ipari és gazdasági területei a főbb közlekedési tengelyek mentén helyezkednek el, jellemzően a 4. számú főút, a Mátyás király út, Döge felé vezető felső szakaszán, illetve a legnagyobb kiterjedésben a város déli részén, immár az új elkerülő út mindkét oldalán. Ez utóbbi iparterületen találhatóak a település legnagyobb üzemei. Kisvárdai – tekintettel arra, hogy külterületének jelentős része természetvédelmi oltalom alatt áll – számára lassan korlátozottan állnak rendelkezésre ipari tevékenység folytatására alkalmas puffer területek.

A gazdaságfejlesztés célja a stabil, erős helyi gazdaság megalapozása, amely a meglévő munkahelyeket képes megtartani és új munkahelyeket létrehozni. Olyan munkahelyeket, amelyek a város lakói számára képzettségüknek és készségeiknek megfelelő, vonzó lehetőséget kínálnak, és olyan jövedelmet biztosítanak, amely megalapozza a jólétüket.

Az Önkormányzat számára a helyi üzleti infrastruktúra fejlesztése részeként javasolt vállalkozói inkubátor ház kialakítása kezdő vállalkozások számára valamint ipari park kialakítása a 4. sz. főút mentén.

Az Önkormányzat fő feladata a működési környezet javítása: hiányzó infrastrukturális elemek megvalósítása, meglévők minőségi fejlesztése, szükség esetén az alapinfrastruktúra kiépítése, innovációs háttér infrastruktúra fejlesztése kialakítása.

Szükség van a meglévő kapacitások és szolgáltatások minőségi fejlesztésére, a még szükséges infrastrukturális háttér kiépítésére, indokolt esetekben új üzleti infrastruktúra, elsősorban iparterületek kialakítására, továbbá a barnamezős területek ipari, gazdasági funkcióval történő hasznosítására (beleértve a terület ehhez szükséges előkészítését), az iparterületek elérhetőségét és feltárását segítő vonalas infrastruktúrák, kapcsolódó közlekedési útvonalak fejlesztésére.

Cél az iparterület feltételeinek javítása, egy versenyképes, a befektetői igényeket kiszolgáló területkínálat megteremtése, mely révén új korszerű feltételeket, telephelyeket tudna biztosítani a vállalkozások számára, ahol kedvezőbbek működési feltételeik, valamint megteremtődnek a vállalkozások együttműködésének infrastrukturális feltételei.

Kisvárdai Város Önkormányzatának kiemelt célja a helyi gazdaságfejlesztést támogató, az önkormányzat gazdasági szerepét erősítő komplex üzleti környezetfejlesztés megvalósítása, amely elsősorban a város gazdasági funkcióbővítését célozza. Olyan vonzó üzleti környezet megteremtése, amely vonzza az új vállalkozások betelepülését, megfelelő üzleti szolgáltatásokkal látja el a már meglévő vállalkozásokat, javítja a vállalkozások működési feltételeit, hozzájárul kereskedelmi és szolgáltató terek kialakulásához.

1.2. rész cél: A gazdaság igényeinek megfelelő humán infrastruktúra (középfokú szakképzés és felsőfokú képzés) bővítése és minőségi fejlesztése

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében három szakképzési centrumot hoztak létre, Nyíregyházán, Mátészalkán és Kisvárdán. A Kisvárdai Szakképzési Centrum a kisvárdai, a fehérgyarmati, a csengeri és

a záhonyi térség szakképzéssel foglalkozó intézményeit foglalja magába. A Kisvárdai Szakképzési Centrumnak öt tagintézménye van.

Kisvárdán 2016. szeptemberétől kezdte meg működését – a Debreceni Egyetemmel közösen – a Kisvárdai Községi Felsőoktatási Képzési Központ, ahol a Gazdálkodástudományi kar turizmus-vendéglátás alapszakja és a Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar mezőgazdasági mérnöki alapszakja indult. 2017. szeptemberétől a Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kara további két képzés indítását tervezi: turizmus-vendéglátás, valamint a vidékfejlesztési agrármérnöki alapszakot. Ezen túl az Óbudai Egyetem műszaki és informatikai felsőoktatási szakképzéseket indít 2017. szeptemberében és 2018. februárjában.

A helyi gazdaságra ható tényezők közül a munkaerőpiac a leghangsúlyosabb – a közlekedési és közmű ellátottság, valamint a közösségi intézményhálózat elérhetősége és minősége mellett. Feladat a képzés, az átképzés és a továbbképzés feltételeinek, intézményrendszerének erősítése, együttműködés a munkáltatókkal (igényfeltárás, gyakornoki programok) és képzőhelyekkel.

A kvalifikált fiatalabb nemzedék és a bevonzani kívánt magasan képezett munkavállalói réteg számára megfelelő minőségű társadalmi és épített környezet, szolgáltatás-struktúra (oktatástól a tercier szektorig bezárólag) biztosítása szükséges.

1.3. rész cél: Korszerű, hatékony ipar

Az alapanyag termelés és élelmiszer-feldolgozás terén kitörési pontot a magasabb hozzáadott értékű, kiemelkedő minőségű termékek előállítására jelenthet, kihasználva a kiváló beltartalmi értékekkel rendelkező alapanyagok által nyújtott lehetőségeket. Az agrártermékek versenyképességének és piaci stabilitásának kiemelkedő tényezője a minél magasabb szintű és minőségű feldolgozottság. A mikro- és kisméretű élelmiszer feldolgozóknak jelentős szerepük van a helyi, járási ellátásban, és a foglalkoztatásban, azonban kiemelkedően fontos, hogy a szoros együttműködés (például szövetkezeti forma, integrátori szerepkör) jellemezze a termelés és értékesítés folyamatát. Az adott iparág munkaerő keresleti igénye az alacsony képzettségű, betanított munkaerő, ezért képes lenne a magas számú képzetlen munkaerő foglalkoztatására.

Felismerve a helyi foglalkoztatásban betöltött jelentős szerepüket, meg kell teremteni a fejlődésre képes mikro- és kisvállalkozások piaci versenyképességének stabilizálásához szükséges feltételeket. A helyi erőforrásokból előállított helyi termékek kiemelkedő gazdasági potenciállal bírnak ezért a fejlesztési stratégia fontos elemét képezhetik. A helyi gazdaságok elérhetik azt az áttörést, hogy a helyben, magas színvonalon előállított és feldolgozott termékeknek jelentős szerepük legyen a piacon. A megerősödéshez a megfelelő marketingtevékenység elengedhetetlen.

A város határában a nyugati területeken elsődlegesen mezőgazdasági területek vannak jelentős természetes növényzettel. Ezek mellett felváltva, foltokban található komplex művelési szerkezetű területek, nem öntözött szántóföldek és szárazföldi mocsarak. Ezek közé beékelődnek rét/ legelő területek, illetve kisebb területen gyümölcsösök. A város északi külterületein, a belterülethez közel, elsődlegesen mezőgazdasági területek vannak jelentős természetes növényzettel, majd attól északabbra jellemzően már nem öntözött szántóföldek. A keleti területeken a városhoz közeli részeken szintén elsődlegesen mezőgazdasági területek vannak jelentős természetes növényzettel, felváltva gyümölcsösökkel, rét/ legelővel, lomblevelű erdővel. A várostól ettől távolabbi területeken már újra a nem öntözött szántóföldek találhatóak. A déli területeken a nem öntözött szántóföldek találhatóak nagyobb kiterjedésben, amiket szárazföldi mocsarak, lomblevelű erdők, és néhol tőzeglápok tagolnak. Az erdőgazdálkodás mellett a gyümölcsstermelés is jellemző.

Natura 2000-es terület a várostól nyugatra lévő területek, a Kisvárdai gyep (területkód: HUN20113), aminek terület nagysága 687,39 ha. A védett fajok közül megtalálható a mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vöröshasú unka (*Bombina orientalis*), Vidra, kiskécske (Circus cyaneus), és a kiskécske (Circus brachycephalus).

A mezőgazdaságban a működő vállalkozások nagy hányada KKV vagy őstermelő. Nagyvállalkozás egyenlőre nem jellemző az ágazatban, azonban jelentős fejlesztési elképzelések vannak a mezőgazdasági szektor megerősítésére. Méret és árbevétel szerint nincsenek jelentős különbségek. A külföldi tulajdon nem jellemző.

Kisvárdai Város mezőgazdaságának egyre inkább meghatározó jellemzője a speciális módú és jellegű termények termesztése, újszerű, és várhatóan nagy piaci kereslettel bír a kóser zöldségek termesztése. A zöldségek kóserági termesztése (brokkoli és a karfiol, saláták, káposzta) megfelelő fóliasátrakban oldható meg.

A több lábon álló (diverzifikált) gazdaság további erősítése fontos feladat Kisvárdai Város számára. A logisztikai iparágak, a kreatív iparágak fejlesztése és differenciált kereskedelmi ellátás erősítése mellett a térségi együttműködéssel az idegenforgalom fejlesztése a cél. Hiányosságok tapasztalhatók a tudástranszfert biztosító szereplők közötti kapcsolati háló erősítésében, azaz a piac, illetve a képzést és kutatást-fejlesztést végző helyek közötti információáramlásban. Ez hátráltatja a hatékony reagáló képességet, lassítja az innováció (K+F+I) gazdasági transzformációjának sebességét. Ennek megfelelően, előnyben szükséges részesíteni a változó gazdasági környezethez alkalmazkodni képes, magas hozzáadott értéket létrehozó ágazatokat. A mezőgazdasági szektor tekintetében Kisvárdai városában jelentős K+F tevékenységként van jelen a Debreceni Egyetem Nyíregyházi Kutatóintézetének telephelye. A Kutatóintézet kutatási és vetőmagelőállítási tevékenysége Nyíregyháza, Kisvárdai, illetve Nagykálló telepeken folyik: növénytermesztési és kertészeti ágazat körébe tartozó növények nemesítése, fajtafenntartása, szaporítása, valamint a vetőmagtermesztés módszereinek továbbfejlesztésében elért eredmények elterjesztése a cél.

A logisztikai potenciál teljes körű hasznosítása, az ágazat foglalkoztatási hatásának maximalizálása érdekében cél a kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések végrehajtása, a fizikai beruházások mellett a nyújtott szolgáltatások minőségének javításával.

A cél eléréséhez a finanszírozási háttérrel jellemzően az Európai Unió fejlesztési források jelenthetik. A hosszú távú gazdasági sikerek érdekében javítani szükséges a helyi vállalkozások forrás abszorpciók képességét, melyhez elengedhetetlen a vállalkozói réteg és a helyi döntéshozók között már meglévő együttműködési formák továbbépítése, tartalmi fejlesztése.

1.4. rész: Turisztikai fejlesztések és a kapcsolódó szolgáltatások (szuprastruktúra) fejlesztése

Magyarország Kormánya a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 elfogadásáról szóló 1747/2017. (X. 18.) Korm. határozatával rögzítette az állami turizmusirányítás célrendszerét és eszközrendszerét 2030-ig meghatározó alapidokumentumát. Az NTS 2030 víziójához illeszkedve Kisvárdai Város jövőképében a turizmus mint a fenntartható gazdasági fejlődés húzóágazata szerepel, a település attrakcióira a minőségi élménykínálat, az azokhoz való elérhetőség és széles körű hozzáférés, innovatív megoldások jellemzők, a „Kisvárdai márka” fontos építőeleme a város turisztikai kínálata.

Kisvárdai Város turisztikai célú fejlesztésével egyrészt megvalósul közösségeink és értékeink védelme, és erősödik a lokálpatriotizmus és a hazaszeretet a lakosságban. Kisvárdai turisztikai kínálata esetében beazonosítható további növekedési potenciál, bőven vannak a szektorban mozgósítható tartalékok, mind a kínálati elemek bővítése (menyiség), mind a szolgáltatások attraktivitása (minőség) terén. A fejlesztések szinergikus hatásai révén a turisztikai ágazatok összessége erősödik Kisvárdán.

Az NTS 2030 desztináció szemléletébe illeszkedik az, hogy a Kormány által kiemelt turisztikai fejlesztési térség része Kisvárdai; a Tokaji, Felső-Tisza és Nyírség kiemelt turisztikai fejlesztési térséghez tartozik.

Így biztosított Kisvárdai turisztikai célú fejlesztési céljainak és az NTS 2030 közötti összhang, a település desztinációs logikán alapuló termék- és attrakciófejlesztést igényel, az ehhez kapcsolódó alapinfrastruktúra-fejlesztés és marketingkommunikáció megvalósításával, erősítésével. Rögzíthető, hogy Kisvárdai tekintetében is szükséges további minőség- illetve szolgáltatásfejlesztés valamint kapacitásbővítés.

Kisvárdai Városában megtalálható minden fontos turisztikai ágazat az alábbiak szerint:

- **Egészségturizmus, gyógyhelyek és gyógyfürdők**

Kisvárdai bázisát képezi az egészségturizmusban rejlő lehetőségek kiaknázása, az idegenforgalomnak egy olyan komplex fejlesztése, aminek révén városunk a gyógy-turizmusban és az ehhez kapcsolódó turizmusformákban is sikeres lehet. A 2018. évben már megvalósult fejlesztések révén a Várfürdő, az egész évben üzemelő Aquacinema az ország egyik legnagyobb, 14 pályából álló, 5 emeletes csúszdaparkjával és több mint egy kilométeres csúszófelülettel várja a száguldás szerelmeseit, amellyel, hogy gyógyvizével az egészség- és wellness-turizmus iránt érdeklődőket is kiszolgálja. Az egészségturizmushoz tartozó kínálat folyamatos fejlesztésével és kínálatának bővítésével növelhető az ágazat kihasználtsága.

- **Kulturális turizmus**

Jellemző trend, hogy kulturális látnivalók jellemzően szélesebb rétegeket vonzanak, növekszik az igény a kulturális és egyéb turisztikai termékek komplex igénybevételére, autentikus, egyedi élményekre, melyek előállításában az utazó is közreműködik. Az épített örökség és az örökségi helyszínek továbbra is a legfontosabb vonzerőt jelentik a világ kulturális utazói számára, ugyanakkor az egyes altermékek súlya változik. A galériák, az előadó művészetek és a fesztiválok részesedése folyamatos növekedésen ment keresztül, a múzeumok közül pedig a látogatóbaráttá váló, interaktivitást és szórakoztatást biztosító klasszikus létesítmények népszerűek. Kiemelkedő kulturális turisztikai terméke Kisvárdának a Vár, amelynek fejlesztése a fentiekben leírt elveknek való megfeleléssel javasolt.

- **Hivatásturizmus (MICE)**

A hivatásturizmus, közismert angol rövidítéssel MICE vagy Meeting Industry alapvetően négy fontosabb szegmenst, alterméket foglal magába: ezek az üzleti utazások, incentive utazások, konferenciák és kiállítások. A hivatásturizmus fő jellemzői, hogy magasak a részvételi díjak és a résztvevők költségei, a szorosán vett kongresszusi programok mellett más turisztikai programokat is igénybe vesznek a résztvevők, a kísérők költségei pedig további turisztikai bevételt biztosítanak. Kisvárdai tekintetében a MICE turizmus még a kiaknázatlan lehetőségek sorába tartozik, azonban több folyamatban lévő fejlesztés (kiemelten a Sportszálló erre alkalmas terei) révén újabb turisztikai területként erősíthető a város idegenforgalmát.

- **Bor- és gasztronómiai turizmus**

Fontos megjegyezni, hogy a gasztronómiai terület szerepe a turizmusban kettős: egyrészt önálló turisztikai terméként is értelmezhető, amelynek kínálati elemei képesek akár önálló utazási döntést is kiváltani. Másrészt azonban az adott desztináció gasztronómiai kínálatának színvonala az „alapinfrastruktúra” része is, hiszen minden turista étkezik látogatása során. Kisvárdai esetében kiaknázatlan területnek tekinthető a gasztronómiai turizmus, holott a településen több autentikus étel hagyománya valamint az alternatív mezőgazdaság egyes termékei (kóser zöldségek, éticsiga, stb.) lehetőséget adna az ágazatban rejlő lehetőségek széles körű kamatoztatására.

- **Rendezvényturizmus**

A rendezvények egyéb turisztikai termékhez kapcsolódva komplex kínálat létrehozását teszik lehetővé és lehetőséget adnak a turisztikai szezon meghosszabbítására. A fesztiválturizmus a 21. század leginkább piacképes turisztikai termékei közé tartozik. Magyarország egyik legsikeresebb turisztikai termékévé az utóbbi években a nemzetközi nagyrendezvények, fesztiválok váltak. Kisvárdai tradicionális és országosan ismert fesztiválja Határon túli színházak találkozója, valamint sikeresen valósította meg – a térségben hiánypótló kezdeményezésként – a Leszt-Feszt Fesztivált, amely a térség egyetlen jelentős és nagy érdeklődésre számot tartó könnyűzenei fesztiváljává vált. Ami a kulturális nagyrendezvényeket illeti, ezek fő célja az értékteremtés, így minőségi programszervezés és magas minőségű rendezvényszervezés jellemző rájuk, ezzel jellemezhető a Határon túli színházak találkozója. A rendezvényturizmus tekintetében fontos továbbá, hogy a sportrendezvények is egyre több utazót vonzanak, évről évre dinamikusan emelkedik a sportesemény miatt útnak indulók száma, amely terület Kisvárdai számára fejlesztendő.

- **Aktív és természeti turizmus**

Az aktív turizmus olyan turizmusforma, amely esetében a turista utazásának motivációja valamilyen fizikai aktivitást igénylő szabadidős vagy sporttevékenység gyakorlása (például a természetjárás, a kerékpáros, a vízi, a vitorlás, a lovas, a kaland- és extrém turizmus, a golf-, a horgász-, a vadász-, a futó-, a sí- és az ökoturizmus). Az aktív turisztikai tevékenységeket hazánkban jellemzően belföldi vendégek veszik igénybe. A turisztikai kínálat teljes körűsége érdekében javasolt ezen részterület fejlesztése is.

Az attrakciófejlesztés a fentiekén túl minden esetben ki kell, hogy egészüljön az alpinfrastruktúra, a vendégfogadás feltételeinek minőségi fejlesztésével, azaz a közlekedési infrastruktúra, a szállás- és vendéglátóhelyek fejlesztésével.

A hozzáférés kérdése emellett magában foglalja az attrakciók, szálláshelyek, vendéglátóhelyek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítését is. Minden turisztikai fejlesztés során érvényesíteni szükséges az érthetőség követelményét: az informatív tájékoztatást és többnyelvűség szempontjait. A horizontális logikához tartozik az attrakciók és az alpinfrastruktúra családbarát jellege, kialakítása is. Végül ehhez a szinthez tartozik a fenntartható turizmus elveinek érvényesítése is, ezen belül a klíma- és környezettudatos fejlesztések megvalósítása. Kiemelt szerepet kap a környezet terhelhetőségének figyelembe vétele, illetve a megújuló energiaforrások alkalmazása a turisztikai fejlesztések esetében minden olyan esetben, ahol ez nem veszélyezteti a kulturális és környezeti értékek megőrzését, hozzájárulva ezzel a „zöld” turizmus, mint szemléletmód megvalósításához. A turizmus társadalmi fenntarthatóságának érvényesítése érdekében minden esetben vizsgálni szükséges továbbá a fejlesztések és a megnövekedett forgalom hatását a helyi közösségek életére. A 21. században a fentiekén túl általános elvárás a digitális technológiák minél szélesebb körben történő alkalmazása.

3.2.1.2. A „ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET” átfogó cél rész céljai

2.1. rész cél: Minőségi lakókörnyezet megteremtése

Kisvárdát két településszerkezet típus kettőssége jellemzi. A település kezdetben az utifalu jellemzőit mutatta. Az utak közötti területek fokozatosan halmaztelkekkel épültek be. Mai formájában több utcás, organikus fejlődött szabálytalan alaprajzú település, az utcák csatlakozásánál kialakult, kisebb teresedésekkel. A település rendelkezik Településképi Arculati Kézikönyvvel (TAK) valamint az arra épülő településképi védelméről szóló rendelettel, amely szakszerűen szabályozza a települési épületállomány bővítésének és felújításának szabályait, illeszkedési előírásait a településképi karakterhez. A településrendezési eszközök sorába illesztett TAK és annak rendelete előírásai betartandóak, védve Kisvárdai egyedi arculatát. A TAK az alábbi, egymástól elkülönülő építészeti karakterrel bíró településrészekre került felosztásra:

1. Polgárvárosias karakterű városközponti településrész
2. Telepszerű beépítésű városközponti településrész
3. Kisvárosias lakóterületi településrész
4. Kertvárosias és falusias lakóterületi településrész
5. Idegenforgalmi, sport és rekreációs központ településrész
6. Ipari és gazdasági területek
7. Beépítésre nem szánt területek beékelődő üzemi területekkel

A fejlesztések során kiemelten szükséges a TAK ajánlások figyelembevétele, a településképi karakter megőrzésére, erősítésére való törekvés.

A KSH adatai alapján 2017. január 01-ei időpontban Kisvárdai Városában a lakások száma 6859 darab volt. A településen beazonosíthatók szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek, amelyek esetében a lakhatási körülmények fejlesztése a leszakadástól veszélyeztetett társadalmi réteg re-integrálásának komplex programjának egyik eleme kell, hogy legyen. A 2011. évi népszámlálás felmérései rögzítettek, hogy a komfort nélküli, félkomfortos és szükség-lakások aránya a lakott lakásokon belül viszonylag alacsony (4,3%), azonban a szegregátumokra vetítve jóval magasabb arányú. Fontos, hogy a beavatkozások harmonikus, minden településrészt tekintettel valósuljanak meg.

Kisvárdai – tekintettel arra, hogy külterületének jelentős része természetvédelmi oltalom alatt áll – számára lassan korlátozottan állnak rendelkezésre ipari tevékenység folytatására alkalmas vagy lakóterületek kijelölésére alkalmas puffer területek. Emiatt a fenntarthatóság érdekében elsősorban a meglévő lakóterületi térségek tartalékainak kihasználása feladat a területeket új zöldfelületekkel, forgalomcsillapítással vonzóvá kell tenni, a kisvárosi léptéket megtartva. A lakóterületi fejlesztéseket a kompakt város elveinek érvényesítése hassza át: törekszik a település a horizontális terjeszkedés visszaszorítására, a növekedési igény részben vertikális irányban, részben pedig a ritka beépítettségű területeket hatékonyabb kihasználásával vagy intenzívebb terület-felhasználással (szabadon álló helyett soros beépítés, társasházi struktúra) kielégítésére. Azaz az organikus és intenzív városfejlődés jellemzői szerint a foghíjszerűen kiüresedő telkeken, helyben átépülő lakóházak jelentik a belső városrészek folyamatos és harmonikus megújulását. A tömbfeltárásokra mind a város belső területein, mind a peremeken van lehetőség.

Új lakások építése mellett fontos feladat az üresen álló – elrendezésben, műszakilag vagy funkcionálisan nem megfelelő – lakások bevonása az ingatlanpiacra, ami szorosan összefügg a bérlakásépítéssel és a leromló lakóterületek megújításával.

A városias fogadóövezet, központi zöldfelülettel, szoborparkkal ellátott főtér fejlesztése szükséges. Az élhető városkép megteremtéséhez újabb zöldfelületeket kell kialakítani, egyes városrészekben belül igény mutatkozik a központi területek fejlesztésére, városiasabb jellegének erősítésére. A meglévő

közparkok rekreációs célú bővítése és programokkal való megtöltése hozzájárul az egészséges életmód és a hasznos szabadidő eltöltéséhez.

A lakhatási költségek csökkentésének egyik útja a közüzemek működési hatékonyságának javítása által a fajlagos közüzemi díjak csökkentése, a másik a lakások energiahatékony felújításának támogatása, de tulajdonképpen ide tartozik a színvonalas tömegközlekedés és a kerékpár közlekedés lehetőségeinek megteremtése is, hiszen mindkettő a költséges személygépkocsi használatot csökkenti. A testi és lelki egészség alapja a sport és a rekreáció. Az ehhez kapcsolódó feltételek mind szélesebb körű biztosítása nemcsak az életminőség javításához, de a közösségi összetartozás és identitástudat növekedéséhez is hozzájárul. Az Önkormányzat komplex fejlesztési elképzelése az „Idegenforgalmi, sport és rekreációs központ településrész” tekintetében törekszik arra, hogy komplementer és egymást erősítő beavatkozásokat hajtson végre, sokrétű és koncentrált közösségi területek létrehozásával (Vár, Várfürdő és környezete, Várkerti sporttelep).

A funkciók szerinti koncentrációt takarja a Felső-Szabolcsi Kórház és közvetlen környezetében tervezett valamennyi szociális és egészségügyi funkció elhelyezése, melyek jelenleg a város különböző pontjain, szétszórtan helyezkednek el (Idősek Otthona, Fogyatékos Személyek Nappali Ellátása), mely hatékonyabb feladatvégzéshez nyújt segítséget.

A humán szolgáltatások fejlesztése során figyelembe kell vennünk a környezetvédelmi és üzemeltetés gazdaságossági szempontokat is, melyek érvényesítése érdekében, számos esetben, energetikai korszerűsítések megvalósítására is törekednünk kell.

Mivel a lakás mérete és minősége mellett a lakókörnyezet minősége is döntően befolyásolja az életminőséget, új lakóterületek építésénél, illetve meglévő lakóterületek megújításánál biztosítani kell a rekreációhoz szükséges zöldfelületeket és közcélú zöldterületeket oly módon, hogy a magántulajdonú és köztulajdonban lévő területek funkcionális sokszínűsége tükröződjön.

A városvezetés célja a magas hozzáadott értéket képviselő technológiai iparágak bevonásával egyrészt a kvalifikált fiatalabb nemzedéket helyben tartása, illetve az ingázó munkavállalók betelepülését ösztönözze. A kvalifikált fiatalabb nemzedék és a bevonzani kívánt magasan képezett munkavállalói réteg számára megfelelő minőségű társadalmi és épített környezet, szolgáltatás-struktúra (oktatástól a tercier szektorig bezárólag) biztosítása szükséges. A fentiek érdekében számukra jó minőségű, urbánus lakóterületek kialakítása a feladat, ahol a kvalifikáltabb réteg magasabb minőségigényét kielégítő, speciális helyigényeit kell a mai helyzetnél lényegesen jobban figyelembe venni, biztosítani a sport, a játék, a kommunikáció lehetőségeit.

Telepszerű beépítésű városközponti településrész (a Tompos utcai lakótelep földszint + 3 szintes, alagút-, illetve csúszózsálas szerkezetű, lapostetős, úszótelkes épületei és a Gyár úti lakótelep földszint + 2 szintes, téglás szerkezetű, lapostetős, úszótelkes társasházak) mértékadó felújítására a mai napig nem került sor. Egy hőtechnikai rekonstrukcióhoz kapcsolódó arculati megújulás számos lehetőséget hordoz a városközpont jövőbeni karakterének alakításában, amire javasolt egységesen kezelt színdinamikai terv készítésével felkészülni.

Az önkormányzati kezdeményezések továbbvitelével (Homlokzat-felújítási Alap; önkormányzat intézményeiben dolgozó közalkalmazottak lakásépítési, vásárlási- és felújítási célú támogatása; az első lakáshoz jutás helyi támogatása) ösztönözhető a lakossági épületállomány fejlesztése is.

2.2. rész: Külterületi fejlesztések és tájhasználat optimalizálása, koncentrált terület-felhasználás, környezet védelme

Kisvárdai két nagy tájegység határánál fekszik, keleten a Nyírség, nyugaton a Rétköz határolja. A beépítésre nem szánt területek rétek, legelők, erdőségek, ligetes részek, mezőgazdasági művelésű területeik, gyümölcsösök formájában vannak jelen. Kiemelkedő jelentőségű természeti területek a lápok és rétek, melyek növény- és állatvilágának védelme, megőrzése kiemelten fontos feladat. A város nyugati, északnyugati részén található a Kisvárdai-gyepek (HUHN20113) különleges természetmegőrzési terület, melynek területnagysága 687,39 ha.

A természeti értékek, a biodiverzitás megőrzéséhez szükséges a jelenleg érvényes védelmek megerősítése. A természeti és tájképi értékek megőrzésében, veszélyeztetettségük csökkentésében szerepet kell, hogy kapjon a velük határos lakóterületi fejlesztések koordinálása. Mivel a természeti területek sok esetben a rekreáció szinterei is egyben, megőrzésük szempontjából további lényeges feladat azok tehermentesítése.

A klímaváltozással kapcsolatos személetformálás és a helyi klímastratégiák kidolgozása révén bővülnek a lakosság, a helyi köz- és gazdasági szereplők klímaváltozással összefüggő ismeretei, aminek következtében javul a klímaadaptációs intézkedések végrehajtásának hatékonysága. A környezet védelme így a zöldfelületek fejlesztésével (mikroklimatikus hatások biztosítása), a víz, a levegő, a talaj, a klíma és az élővilág védelmének erősítésével, a város-sziluetttel védelme, kilátásvédelem megvalósításával tervezett.

Kisvárdai – tekintettel arra, hogy külterületének jelentős része természetvédelmi oltalom alatt áll – számára lassan korlátozottan állnak rendelkezésére ipari tevékenység folytatására alkalmas vagy lakóterületek kijelölésére alkalmas puffer területek.

Kisvárdai város külterületi terület-felhasználás alapelveinek, követelményeinek kiemelt elemei a természet és értékvédelem: a tájkarakter a települési és táji értékek megőrzése, ökológiai folyosók megtartása és bővítése, tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése, termőföld- és talajvédelem, állattartó telepek környezetterhelő hatásainak csökkentése, vízrendezés, vízminőség javítása, zaj- és levegőtisztaság-védelmi megoldások érvényesítése, a gyepek (rétek, legelők) mint értékes növénytakaságoknak megtartása.

A település szerkezetét a fenntartható környezet alapelveinek megfelelően és a zavaró egymásmellettiességek, konfliktusforrások kiiktatásával, de legalább azok mérséklésével kell alakítani.

A településrészek beépítési sűrűségének növelése sok esetben a gazdaságos fenntarthatóság feltétele, a túlzott sűrűség miatt keletkező konfliktusok azonban problémákhoz vezethetnek, ezért differenciált kezelésük szükséges.

A szétterülő városszerkezet nehezen működtethető, így a kifelé vonzó fejlesztések a város hatékonyabb működésének ellenében hatnak, így indokolatlan a város további növekedése a szabadterületek rovására. A fenntartható fejlődés szempontjából kedvező, ha a város beépítése intenzív, megfelelő sűrűségű, minél kisebb területet foglal el, minél több a természeti környezet, minél kevesebb az épített. Ez esetben a város működése is gazdaságosabb, a környező értékes mezőgazdasági területek hozzájárulnak a város gazdaságának kiegyensúlyozottságához, a megkímélt természeti terület lehetőséget biztosít a város lakói számára a rekreációhoz, a szabadidő hasznos eltöltéséhez.

Szükséges, hogy Kisvárdai területfejlesztési beavatkozásait a kompakt város elveinek érvényesítése hassa át: szükséges törekedni a település a horizontális terjeszkedés visszaszorítására, a növekedési igény részben vertikális irányban, részben pedig a ritka beépítettségű területeket hatékonyabb kihasználásával vagy intenzívebb terület-felhasználással (szabadon álló helyett soros beépítés, társasházi struktúra) kielégítésére. Azaz az organikus és intenzív városfejlődés jellemzői szerint a foghíjszerűen kiüresedő telkeken, helyben átépülő lakóházak jelentik a belső városrészek folyamatos és harmonikus megújulását. Kompakt településként hatékonyabb az infrastruktúra üzemeltetés is. Energiatakarékos területfelhasználás során a kompakt város elvének érvényesítése elengedhetetlen.

A pályázati források és állami céltámogatások mellett Kisvárdai város Önkormányzata az önkormányzati környezetvédelmi feladatainak megoldása érdekében Önkormányzati Környezetvédelmi Alapot működtet, mellyel hatékonyan képes nevezett beavatkozások megvalósítására.

Jelen rész célja tömöríti Kisvárdai Város közigazgatási területén a környezetvédelmi intézkedések hatékonyságának növelését, így többek között a település környezetvédelmi, vízminőség-védelmi, levegőtisztaság-védelmi, zöldterület-védelmi, termőtalaj-védelmi, zaj- és rezgésvédelmi, tájvédelmi beavatkozásokat.

2.3. rész cél: Városi infrastruktúra minőségi fejlesztése (örökségvédelem, közműrendszerek, közlekedés és parkolás)

Kisvárdai polgárvárosias karakterű városközpontja tömöríti a legtöbb városi funkciót a településen. A városközpont kiemelkedő, jellegzetes karakter típusa a szakrális ill. a reprezentációs (közszolgálati) épületek kiegyensúlyozott megjelenése, melyeket térben kiegészít a burkolt ill. fásított közterek, közparkok együttese. Az emlékművek, köztéri alkotások e városkarakter további fontos kiegészítő elemei.

Országos műemléki védelemmel Kisvárdán négy országos jelentőségű építészeti, történelmi műemléket és azok „ex lege” környezete kapott:

- Várrom és „ex lege” műemléki környezete [Vár u. 33/C (hrsz.: 963/4); Törzsszám: 6070]
- Római Katolikus templom és „ex lege” műemléki környezete [Flórián tér (hrsz.: 791); Törzsszám: 6069]
- Diener-Bankház; Könyvtár és „ex lege” műemléki környezete [Flórián tér 19. (hrsz.: 792); Törzsszám: 10230]
- Egykori zsinagóga és „ex lege” műemléki környezete [Csillag u. 5. (hrsz.: 2551/1); Törzsszám: 10667]

Az országos védelemmel élvező építmények körét egészíti ki a helyi védelem alatt álló épületek sora. A helyi védelem sokrétűségét a településkép védett elemei és együttese alkotják. Kisvárdai építészeti örökségben igen gazdag, jelenleg közel félszáz helyi védett épülettel büszkélkedhet.

A védett épületállomány megőrzése szempontjából alapvető fontosságú szükség esetén a XXI. századi funkció megtalálása, amely egyedüli biztosítéka a régi épületek fennmaradásának. A megtalált funkció mellett fontos szerepet játszik még az új funkcióhoz kapcsolódóan az épületek modernizálása, esetleges bővítése, amelyet csak az épületek építészeti értékeinek figyelembevételével, hangsúlyozásával, megőrzésével lehet megvalósítani.

A szuburbanizációs folyamatok alakulásával párhuzamosan nem történt meg a megfelelő kiszolgáló létesítmények infrastrukturális kialakítása. Több települési funkció biztosítása is hiányzik az egyes településrészek ellátottságából. Kiemelten fontos, hogy a központi funkciók minden egyes városrész számára elérhetővé váljanak. Szükséges egy többközpontú, a gazdaság és a lakosság igényeit helyben kiszolgálni képes települési struktúra megvalósítása alközpontok kialakításával. A települési alközpontok kialakításának szükséglete a városrészek parallel, harmonikus fejlesztését igényli. Az egyik legfontosabb városszerkezeti feladat a városrészek közötti közlekedési kapcsolatok javítása. A városrészek közötti integráció erősítése a harmonikus és kiegyensúlyozott fejlődés alapja Kisvárdai Városában.

Kisvárdai Város fejlődésének egyik kulcstényezője a települési közlekedés fenntartható fejlesztése, a környezetbarát mobilitás feltételeinek megteremtése. A megközelíthetőség és elérhetőség fontos alapfeltétele a gazdasági fejlődésnek, a kedvezőtlen demográfiai tendenciák megfordításához közvetlen módon is hozzájárulhatnak az ilyen jellegű beruházások. A város közlekedési infrastruktúrájában számos szűk keresztmetszet beazonosítható, melyek mind ahelyben élők, mind pedig a város vonzáskörzetében lakók életminőségére kedvezőtlen hatással vannak.

A belterületi közúti forgalomban továbbra is vannak problémás keresztmetszetek (közlekedésbiztonsági szempontú fejlesztések), emellett az alacsonyabb rendű felvezető útszakaszok szűk kapacitása is a belterületi úthálózat fejlesztését igénylik.

A városban kiemelt kérdés a tömegközlekedés fejlesztése: az autóbussz megálló helye a rájárási távolságot nézve majdnem mindenhol megfelelő, azonban a leszállóhelyeket előírás szerinti kialakítása illetve átalakítása szükséges. Jelentős beruházást igényel a városi- és térségi hivatásforgalmú kerékpárút hálózat fejlesztése, felújítása, bővítése.

A város külső és belső elérhetősége azonban még korántsem nevezhető teljes körűnek. Fejlesztésre szorul az ipari park gyalogos és kerékpáros elérhetősége is, valamint a gyalogút-hálózat további fejlesztése szükséges.

Jelen rész célja tömöríti a városi infrastruktúra fenntartásával és fejlesztésével kapcsolatos beavatkozásokat.

3.2.1.3. A „TÁRSADALMI KÖRNYEZET” átfogó cél rész céljai

3.1. rész cél: Szolidáris és befogadó társadalom

Kisvárdai Város a „Szolidáris és befogadó társadalom” megvalósítása során kiemelten szükséges, hogy az alábbi célkitűzések eléréséhez elengedhetetlen beavatkozásokat hajtson végre: Cél, hogy csökkenjen a szegénységben vagy társadalmi kizáródásban élők aránya, ezzel párhuzamosan csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átörökítésének tendenciái, végső soron a társadalom belső koherenciája erősödjön, csökkenjenek a roma és nem roma népesség közötti társadalmi különbségek. A társadalmi hátrányokkal leginkább sújtott csoportként javuljon a roma nők helyzete.

Kisvárdai Város fejlesztései során törekszik a legszélesebb körű partnerség kialakítására és az esélyegyenlőség legteljesebb módon való biztosítására, emiatt a leginkább a társadalom peremére szorultak felzárkózásának eléréséért a tüneti kezelés helyett gyakorlatias, valódi esélyeket teremtő beavatkozások segítségével célozza meg a munkaerő-piaci integrációt (munkához jutás, foglalkoztathatóság) és annak erősítését, vagy az esélyteremtő oktatáshoz, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítását.

Emellett a lakókörnyezet horizontális fejlesztésével a lakhatási feltételeket javítását is megcélozza. fenntartható megoldásokkal a lakhatási szegregáció felszámolásában és a minőségi közszolgáltatások elérhetőségének biztosításában.

A széles körű partnerség során a szegénység újratermelődésének megakadályozása érdekében komplex megközelítéssel a szegénységet tartósan megakadályozó foglalkoztatási programok kapcsán a helyi gazdasági szereplőkkel, a minőségi munkavállalást lehetővé tevő oktatási-képzési programokkal kapcsolatban a nevelés-oktatási rendszerben résztvevőkkel (állami szervek, civil és egyházi szervezetek, egyetemek, oktatással foglalkozó vállalkozások) közösen szükséges a beavatkozásokat megvalósítani. A társadalmi gazdasági javakhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, a társadalmi összetartozás, a lokálpatriotizmus erősítése csak átfogó –több ágazatot, szakterületet érintő –programokon keresztül valósulhat meg hatékonyan és eredményesen.

A közszolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés nyújtása során szintén garantálni kell a mindenki számára korlátozás nélkül való elérhetőséget, valamint a demokratikus kormányzás helyi szinten való megteremtésére. A közszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúrafejlesztés azon szolgáltatások rendszerének minőségi javítását célozza, amelyek meghatározzák az életminőség és a lakossági komfortérzet feltételrendszerét, de jelentős hatással bír a mikro-térségi szerepkör erősítésére és a vonzáskörzet szolgáltatásellátottságára. A lakossági ellátás szempontjából a legfontosabb terület és az önkormányzat ezen a területen rendelkezik a legnagyobb döntési súllyal és direkt beavatkozásokkal. Kisvárdai Város Önkormányzata kiemelt figyelmet kell, hogy fordítson arra, hogy ellátandó közszolgáltatásra irányuló feladatait magas színvonalon, a város lakosságának megelégedésére hajtsa végre. Cél a közszolgáltató rendszereknek minőségi fejlesztése, ügyfélbaráttá tétele.

A társadalmi integráció és a rehabilitáció egyik kulcskérdése, hogy a hátrányos helyzetű és a megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci esélyeit javítani kell egy magasabb képzettségi szint vagy egy keresettebb szakma megszerzésével.

3.2. rész cél: Egészséges társadalom

Az egyik legfontosabb általános célkitűzés, hogy folyamatosan javuljon a kisvárdai lakosság egészségügyi állapota. E cél megvalósításához több átfogó cél és rész cél beavatkozásai is hozzájárulnak (például a minőségi lakóterületek fenntartására és fejlesztésére vonatkozó), azonban alapvetően az egészségügyi és a szociális ellátási rendszernek a fenntartására, fejlesztésére vonatkozó feladatokat rögzíti jelen rész cél.

A „Magyarország helyi önkormányzatairól” szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény rendelkezései alapján a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok között található az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások biztosítása.

Kisvárdán a járóbeteg szakellátást és kórházi ellátást biztosító Felső-Szabolcsi Kórház fenntartója az Állami Egészségügyi Ellátó Központ, így a helyi önkormányzatnak direkt ráhatása az intézményre nincs, törvényi szabályozóknak köszönhetően is a települési önkormányzatoknak a fekvőbeteg-szakellátáshoz kapcsolódó kötelező feladatai megszűntek. A kórház Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye második legnagyobb egészségügyi intézménye, lefedve ez által a megye határ-menti területeit, jelentős vonzáskörzetet alakítva ki Kisvárdá körül.

A városban összesen 6 házi orvos, 4 házi gyermekorvos, 7 fogorvosi praxis létezik. Az orvosok vállalkozóként végzik feladatukat. A betöltetlen praxisok száma: 0. Az ügyeleti feladatok ellátása vegyes típusú ügyeleti rendszerben történik. Kisvárdai Város Önkormányzata az önkormányzati hatáskörbe tartozó egészségügyi alapellátást a Városi Egészségügyi Alapellátás intézményén keresztül látja el.

Az egészségügyi alapellátás minőségének fenntartása, annak fejlesztése, szükség szerinti kapacitás növelése alapvetően az önkormányzati gazdálkodás lehetőségein illetve az önkormányzat abszorpciós képességén múlik. Kisvárdai Város mikro-térségi központi szerepe miatt viszonylag jó abszorpciós képességgel rendelkezik, fontos, hogy az egészségügyi alapellátás fejlesztése során a területi egyenlőtlenségek kiküszöbölésére törekedjen.

A rászoruló lakosság számának emelkedése a központi finanszírozás problémái miatt is szükségesek a fejlesztések. Megkerülhetetlen a kapacitás bővítése és a meglévő intézmények folyamatos felújítása. A feladatot egyrészt magasabb szintű elvárások kötelezettségként jelenítik meg, másrészt a növekvő igények a lakosság magasabb szintű ellátásának szempontjából teszik fontossá.

Kisvárdai város Önkormányzata a 27/2007. (II.15.) számú határozatával a Városi Szociális Szolgálat jogutód intézményeként megalakította a Kistérségi Szociális Szolgálatot, mely intézmény integrált szolgáltatóként a szolgáltatásokhoz való hozzájutás esélyegyenlőségét biztosítva a szociális alapszolgáltatásokat, szakosított ellátásokat, illetve gyermekjóléti szolgáltatásokat kistérségi szinten szervezte meg.

Fontos mindamelllett, hogy az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése a szociális ellátórendszerrel összhangban történjen meg. Kiemelten fontos terület ezen kívül a fiatalkorúak bűnmegelőzéséhez, valamint a hátrányos helyzetű csoportok védelméhez kapcsolódóan a prevenció és a családvédelem erősítése, szorosan kapcsolódva az egyházi és közösségi kezdeményezésekhez.

Feladat az egészségügyi és szociális rendszer minőségének fejlesztése mind infrastrukturális, eszközellátottság és tartalmi szempontból. A demográfiai folyamatok miatti idősök mellett a perifériára szorultak ellátásának, re-integrálásának segítése.

Ideális esetben a sportolás kiemelt szerepet játszik a fizikai és mentális egészség megőrzésében, az egészségtudatos magatartás kialakításában. Kiváló életvezetési technikák és módszerek közvetítője, a nevelés egyik legfontosabb eszköze, mely játékos formában vérteti fel megoldási készletekkel az ifjúságot, illetve lehetőséget nyújt az egyén önmegvalósítására. Mindezekon túl a sport, a sportolás lényeges szerepet tölthet be a családi és társadalmi kötelékek erősítésében kulturált szabadidő - eltöltési, szórakozási lehetősé g biztosításával. Pihenést, örömforrást és élvezetet nyújtó hasznos időtöltés, amely gyakorlati eszköze is lehet a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatásának. Mindezek segítségével a sport jelentősen hozzájárul az életminőség javulásához. A kiemelkedő sporteredmények nagyban hozzájárulnak a nemzeti önbecsülés erősítéséhez, ami erősíti a társadalmi kohéziót. A sport üzleti funkciója sem elhanyagolható, számos országban egyre nagyobb szeletét képezi a sportgazdaság az állami bevételeknek. Az egészséges társadalom részéül fontos eleme a sportolási infrastruktúra és a sportközösségek fejlesztése, támogatása.

3.3. rész: Kulturált és képzett társadalom

A kultúra a közösségépítés, a társadalmi felzárkóztatás és az esélyegyenlőség-teremtés eszköze. Kisvárdai Város célja, hogy szervesen fejlődő és hosszú távon fenntartható kultúrákat teremtsen, amely sokszínű, innovatív és európai párbeszédre törekszik.

A jövőkihívása, hogy a különböző feltételeknek és igényeknek megfelelően minden korosztály megtalálja a számára megfelelő módot kulturális életének kiteljesítésére. Az önkormányzat feladata, hogy ezeket az alternatívákat biztosítsa úgy, hogy vagy saját maga valósítja meg, vagy pl. civil szervezetekkel együttműködve, azoknak segítségként nyújtva hívja életre azokat.

Kiemelten fontos, hogy Kisvárdai Város szem előtt tartsa a helyi igényeket, de ezek a fejlesztések messze túlmutatnak a helyi elvárások teljesítésén, mivel a kulturális és közművelődési szolgáltatások infrastruktúrájának és kínálatának bővítése alkalmas arra, hogy a járási igényeket is kielégítse és kiszolgálja, növelve ezzel a város vonzerejét, ismertségét és turisztikai szerepét is.

A kulturális innováció és a kreatív ipar jelenléte nagyon alacsony a városban. A kulturális innovációhoz szellemi tőke szükséges, valamint a városnak növelnie kell a humán erőforrás-megtartó képességét, s minden eszközzel ösztönöznie kell a kreatív gondolkodást, az innovációs fókuszú működést. Kisvárdai a térség szellemi központja, jelentős kulturális élettel bír, erős alapot és szellemi frissességet nyújtva, és a Kisvárdán működő kihelyezett egyetemi karok jelenléte valamint a jelentősebb kulturális fesztiválok (Határon túli színházak találkozója) sikeresen dinamizálják azt.

A digitális eszközök biztosította lehetőségek és az online, közösségi felületek nagy értékformáló erővel bírnak. Új műfajokat hoznak létre, elmoszák a határokat a magas kultúra és a populáris kultúra, laikus és szakember között. Kisvárdai kulturális életében is egyre határozottabban tapintható folyamat ez, a település smart víziójának fontos elemeként. Az önkormányzat a „smart city” struktúrájában a kulturális vetületek szerepeltetése elengedhetetlen.

A jelentős kulturális intézmények (Művészetek háza; Várdai István Városi Könyvtár; Kisvárdai Várszínház és Művészetek háza és Rétközi Múzeum) digitális bővítése, látogatómenedzsment szemléletű tartalmi megújítása szükséges.

A kulturális közszolgáltató rendszerben a humán erőforrás több szempontú megerősítése szükséges. A település turisztikai potenciáljának erősítése megteremtheti annak anyagi lehetőségét, hogy a turisztikai többletbevételek – melynek egyik fajsúlyos terméke maga a kultúra – segítségével a kulturális fejlesztések, a humán erőforrás fejlesztések is megvalósíthatóak legyenek. Kisvárdai kulturális életének optimális struktúrájának kialakulásának feltétele, hogy egyrészt a helyi lakosság kultúrafogyasztása növekedjen, másrészt a turisztikai kereslet-növekedés során jelentkező anyagi bázisra építkezve a kulturális szolgáltatórendszer többszereplőssé váljon; jelen legyen benne az önkormányzati, az állami, a forprofit és a nonprofit szektor.

Jelen rész cél kiemelten a lakosság kulturális igényeinek kiszolgálásának javítását célozza, feladat, hogy megvalósuljon a kultúra demokratizálása valamint a kultúra legyen a közösségépítés hatékony eszköze. Ha az emberek nem térnek be a kultúra hagyományos intézményeibe, akkor az intézményi falakat elhagyva közel kell lépni hozzájuk, valós kapcsolódásokkal, virtuális lehetőségekkel, új dimenziók nyitásával.

Szem előtt tartandó, hogy Kisvárdai járási székhelyként annak kulturális intézményrendszere hatókörét tekintve túlmutat a város közigazgatási határain. A kulturális szolgáltatások egy része járási hatókörű. Ennek keretében Kisvárdai ellátja az állam által kötelezően előírt, elsősorban a kistépülések számára nyújtott feladatokat is.

A gazdasági szerkezetváltás, a tudás alapú társadalom teremtette igények folyamatos megújulásra készítetik a humán szféra szereplőit. A lakosság képzettségi szerkezetének gazdasági igényekhez igazítása a város, a térség (járás) versenyképességének egyik alappillére. A gyorsan változó gazdasági igényekhez igazodás az intézményrendszer minden elemére hatással van: a korai fejlesztési feladatoktól az általános- és középiskolai képzés készség- és képességfejlesztésén át a szakképzésig, az élethosszig tartó tanulásig.

A gazdaságfejlesztő fejlesztések humán erőforrás oldalát a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő, minőségi képzés (közoktatás, szakképzés, valamint térítéses képzés) és a kutatás teremti meg. Ennek elengedhetetlen részét képezi az oktatásban résztvevők, a lakosság és elsősorban a fiatalok szemléletváltozása, az innováció társadalmi elterjesztése, valamint az ezt szolgáló infrastruktúra fejlesztése. A képzett munkaerő helyben tartása valamint a gyorsan fejlődő térség munkaerőigényének kielégítése érdekében Kisvárdán megalakult a Kisvárdai Községi Felsőoktatási Képzési Központ. A KFKK segítségével a településen már kihelyezett egyetemi képzések is elérhetőek, melyek erősítése és a már meglévő portfóliónak bővítése fontos feladat.

3.4. rész cél: Demokratikus helyi kormányzás, hatékony önkormányzatiság, városmarketing

A demokratikus helyi kormányzás a jó kormányzást (demokratikus döntéshozatal, a döntés előkészítésben való közösségi részvételt, a konszenzusra való törekvést) és a közönség fenntartható fejlődés melletti elkötelezettségét jelenti.

Cél a közszolgáltató rendszereknek minőségi fejlesztése, ügyfélbaráttá tétele. Erre alapozva egy szolgáltató és gondoskodó város víziója fogalmazódik a következő fejlesztési periódusban, ahol a városi közszolgáltatások ügyfélbarátok és szolidárisak.

A városi lakosság magasabb szintű bevonása szükséges a településfejlesztés folyamatába. A fejlesztések intenzívebb társadalmasításával a lakosság adott beavatkozásokkal kapcsolatos elfogadása is nő. A civil szféra szereplőivel szükséges intenzívebb kapcsolattartás, érintettség esetén adott beavatkozás tervezési folyamatainak bevonásával, a megvalósítás során aktív résztvevőként való pozicionálással erősödik az önkormányzati vezetés és a lakosság kapcsolatának minősége. A demokratikus helyi kormányzás feltételezi, hogy az önkormányzat lehetőségeihez képest járuljon hozzá a civil szervezetek működési feltételeinek biztosításához és az egyházak működési feltételeinek biztosításához.

Az önkormányzati rendszer rentabilitásának és hatékonyságának növelése cél. A hatékonyság növelésének két célja van, egyrészt a költségvetés működési kiadások oldalának csökkentése, azaz a fejlesztésre fordítható pénzeszközök növelése, másrészt a lakosság terheinek csökkentése. Ennek eszköze lehet az intézmények energiaracionalizálása, de a térségi hatókörű intézmények kihasználtságának növelése is.

Az Önkormányzat a megvalósítója a városmarketingnek, amely Kisvárdát mint „városterméket” egy komplex rendszerként, leginkább egy ígéretként közvetíti, ami a városban megjelenő ténylegesen fogyasztható termékek, szolgáltatások, helyszínek és hangulatok, valamint érzések összeadódó egyvelege. Kisvárdai marketingstratégiájának feladata, hogy a stratégiai dokumentumokban (Integrált Településfejlesztési Stratégia, jelen Településfejlesztési Konceptió, stb.) foglalt jövőképet (víziót) és az azt alátámasztó prioritásokat eszközeivel előmozdítsa, oly módon, hogy a víziót megcélzó fejlesztési elképzeléseket egységes várostermékbe rendezi. A település jelenlegi mottója, a **„Kisvárdai, a város, ahová visszatérsz...”** mottó köré is építhető a településmarketing fő üzenete.

A gazdaságfejlesztés, az ipartelepítés érdekében kiemelt feladat a befektetés-ösztönzés feltételeinek megteremtése is a városmarketing szerves része, amely kapcsolódik az országosan és regionálisan működő információs hálózatokhoz. A meglévő infrastrukturális kapacitásokra épülve szükséges kiépíteni egy hatékonyan működő befektetés-ösztönzési rendszert. Alapproblémaként azonosítható a város gazdaságfejlesztését koordináló hatékonyan működő szervezeti háttér hiánya adja. A szükséges információk és adatbázisok birtokában lehetséges elindítani egy promóciós eszközrendszer lefektetését, amely a befektetőkkel folytatott kommunikációt hivatott biztosítani.

A városmarketing stratégia jövőképe Kisvárdai Város Gazdasági programjában elfogadottak szerint: „ Kisvárdai hagyományokból építkező, de modern és egyben fenntarthatóság – orientált városarculattal rendelkező település, mely egyaránt vonzó az itt élőknek, a befektetni szándékozók számára, illetve az ide látogató turistáknak is.”

A jövőkép kialakításánál nem lehet figyelmen kívül hagyni azokat az erős polgári gyökereket, amivel a város rendelkezik. Ezen értékek – mely jelen vannak az épített környezetben, illetve a város társadalmában egyaránt – olyan különleges hangulatot adnak a városnak, melyet a marketing tevékenységekben feltétlenül hangsúlyozni kell.

Ezzel együtt azonban a modernnek, a fiatalos hangulatnak is meg kell jelennie a kialakítandó városarculatnak, hiszen alapvető társadalmi – és ehhez kapcsolódóan gazdasági, kulturális, stb. – kérdés a pozitív demográfiai és migrációs folyamatok beindítása. Kiemelt városi cél, hogy a fiatalok tanulmányaik után visszaköltözzenek szülővárosukba, itt vállaljanak munkát, itt alapítsanak vállalkozást, itt alapozzák meg életüket, családjukat. Ehhez pedig fiatalos városarculat szükséges mind az épített környezet, a közösségi programok, vagy akár a város digitális térben való megjelenése, mind a városarculat terén.

A stratégia konkrét céljait pedig egy egységes „Kisvárdai márka” alatt javasoljuk megvalósítani, mely így egyrészt eszköz, azonban annak kialakítása cél is egyben. Egy olyan márkát kívánunk kialakítani, mely jól kommunikálja a város értékeit „fogyasztói” felé, egyszerre védjegy és szimbólum, valamint egy pozitív kép a városról.

A Kisvárdai márkának azonban több arccal kell rendelkeznie, kihasználva a város színes és sokrétű lehetőségeit, valamint alkalmazkodva ahhoz az elváráshoz, hogy egyszerre több, különböző célcsoportot kell megszólítani.

Ennek megfelelően a Kisvárdai márka kialakítása egyfajta horizontális cél, elvárás minden egyes projekttel kapcsolatban, hogy megjelenítse, támogassa, erősítse azt.

3.2.2. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

A városnak rendelkeznie kell egy olyan hosszú távú jövőképpel, amely egy tudatos értékválasztást tükröz, illetve kijelöli azt a célállapotot, amelyet a város 2030-ra akar elérni. A város jövőképe egy olyan vízió, amely a helyzet meghatározásából származó megállapításon alapul. Az átfogó célok a város középtávú, vagyis 5-7 éves fejlesztéspolitikai céljait rögzítik. A jövőkép elérése érdekében kerülnek meghatározásra az átfogó célok, vagyis a jövőkép teljesülésének előfeltételei. Azokat a középtávon realizálandó fókuszpontokat rögzítik, amely a városfejlesztés súlypontjai lesznek. Esetünkben a célállapot az átfogó célok esetében 2020. év. A településfejlesztési koncepció feladata továbbá részcélok kijelölése, amelyek már főbb fejlesztési területi illetve ágazati irányai lesznek a település fejlesztésének. A célrendszer belső koherenciáját az alábbi ábrák szemléltetik.

1. táblázat: Kisvárdai Város Településfejlesztési koncepciójának átfogó céljainak és részcékjainak kapcsolata

	1. GAZDASÁGI KÖRNYEZET	2. ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET	3. TÁRSADALMI KÖRNYEZET
A helyi Infrastruktúra (üzleti és közlekedési) bővítése, minőségének fejlesztése (1.1. rész cél)			
A gazdaság igényeinek megfelelő humán infrastruktúra (középfokú szakképzés és felsőfokú képzés) bővítése és minőségi fejlesztése (1.2. rész cél)			
Korszerű, hatékony ipar (1.3. rész cél)			
Turisztikai fejlesztések és a kapcsolódó szolgáltatások (szuprastruktúra) fejlesztése (1.4. rész cél)			
Minőségi lakókörnyezet megteremtése (2.1. rész cél)			
Külterületi fejlesztések és tájhasználat optimalizálása, koncentrált terület-felhasználás, környezet védelme (2.2. rész cél)			
Városi infrastruktúra minőségi fejlesztése (örökségvédelem, közműrendszerek, közlekedés és parkolás) (2.3. rész cél)			
Szolidáris és befogadó társadalom (3.1. rész cél)			
Egészséges társadalom (3.2. rész cél)			
Kulturált és képzett társadalom (3.3. rész cél)			
Demokratikus helyi kormányzás, hatékony önkormányzatiság, városmarketing (3.4. rész cél)			

Forrás: saját szerkesztés

	erős kapcsolat
	közepes kapcsolat
	gyenge vagy nincs kapcsolat

3.2.3. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Kisvárdai beazonosított városrészei hézag- és átfedés-mentesen fedik le a város közigazgatási területét. A városrészekre osztás a szerkezeti terven, valamint a városrészek jelenlegi és tervezett funkcióin alapul (városközpont, lakóterületek, ipari területek megléte illetve azok kialakítási szándéka). A Megalapozó vizsgálatban beazonosított hat városrész az alábbi:

I. Városközpont

I. Városközpont lehatárolása:

Ostrom utca, Arany János utca, Kossuth Lajos utca, Petőfi Sándor utca, Széchenyi István utca, Liptai Béla utca, Vasúti pályatest, Gyár utca, Aradi Vértanúk tere, Rákóczi Ferenc utca (Szent György térig): külső oldal, Szent László utca: külső oldal, Várdai István utca: külső oldal, Váralja utca

II. Nyugati Kertvárosi rész

II. Nyugati Kertvárosi rész lehatárolása:

Városmajor utca, Krucsay Márton utca, Várdai István utca, Bajcsy Zsilinszky utca, Labanc utca, Kodály Zoltán utca, Kölcsey utca, Várdai István utca, Vörösmarty tér, Dózsa György utca, Attila utca, Diófás utca, Darusziget utca, Móricz Zsigmond utca, Csokonai Vitéz Mihály utca, Móser Ernő utca, Bolgár utca, Szív utca, Török utca, Kákastó utca, Rétalja utca

III. Északi Kertvárosi rész

III. Északi Kertvárosi rész lehatárolása:

Mátyás király utca, Nagyboldogasszony utca, Mária utca, Liliom utca, Ady Endre utca, Sorompó utca, Vasúti pályatest, Liptay Béla utca, Széchenyi István utca, Petőfi Sándor utca, Kossuth Lajos utca, Kereszt utca

IV. Kiemelt Szolgáltatói városrész

IV. Kiemelt Szolgáltatói városrész lehatárolása:

Városmajor utca, Kereszt utca, Váralja utca, Ostrom utca, Krucsay Márton utca

V. Keleti Kertvárosi rész

V. Keleti Kertvárosi rész lehatárolása:

Halasy Gyula utca, Litki út, Jéki út, Tulipán utca, Papi út, Váry Emil utca, Pacsirta utca, Kinizsi Pál utca, Gagarin utca, Szüret utca, Nagymező utca, Wesselényi utca, Vasúti pályatest

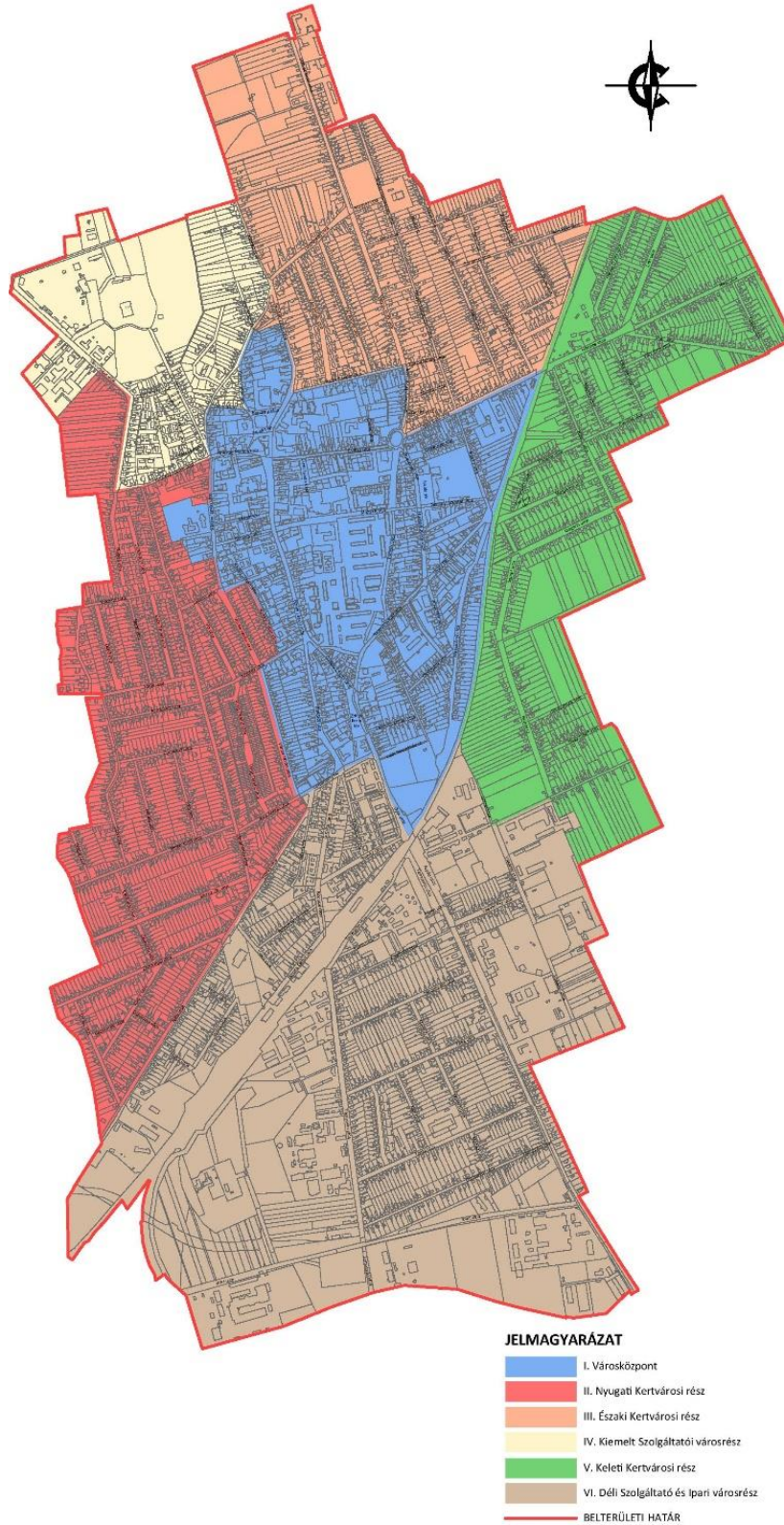
VI. Déli Szolgáltató és Ipari városrész

VI. Déli Szolgáltató és Ipari városrész lehatárolása:

Aradi Vértanúk tere, Gyár utca, Vasúti pályatest, Szüret utca, Vásártér utca, Ipari út, Attila utca

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

1. térkép: Kisvárdai Város városrészei

Forrás: saját szerkesztés

Az egyes településrészek vonatkozásában a fentebb meghatározott fejlesztési célok eltérő kontextusban értelmezhetőek a településrészekre, melyek az alábbiakban kerülnek bemutatásra.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

2. táblázat: A településfejlesztési koncepció célrendszerének és Kisvárdai városrészeinek kapcsolata

		I. Városközpont	II. Nyugati Kertvárosi rész	III. Északi Kertvárosi rész	IV. Kiemelt Szolgáltatói városrész	V. Keleti Kertvárosi rész	VI. Déli Szolgáltató és Ipari városrész
GAZDASÁGI KÖRNYEZET	1.1. A helyi Infrastruktúra (üzleti és közlekedési) bővítése, minőségének fejlesztése						
	1.2. A gazdaság igényeinek megfelelő humáninfrastruktúra (középfokú szakképzés és felsőfokú képzés) bővítése és minőségi fejlesztése						
	1.3. Korszerű, hatékony ipar						
	1.4. Turisztikai fejlesztések és a kapcsolódó szolgáltatások (szuprastruktúra) fejlesztése						
ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET	1.1. Minőségi lakókörnyezet megteremtése						
	1.2. Külterületi fejlesztések és tájhasználat optimalizálása, koncentrált terület-felhasználás, környezet védelme						
	1.3. Városi infrastruktúra minőségi fejlesztése (örökségvédelem, közműrendszerek, közlekedés és parkolás)						
TÁRSADALMI KÖRNYEZET	3.1. Szolidáris és befogadó társadalom						
	3.2. Egészséges társadalom						
	3.3. Kulturált és képzett társadalom						
	3.4. Demokratikus helyi kormányzás, hatékony önkormányzatiság, városmarketing						

Forrás: saját szerkesztés

erős kapcsolat
  közepes kapcsolat
  gyenge vagy nincs kapcsolat

3.3. Településfejlesztési Konceptió (TK) és Integrált településfejlesztési Stratégia (ITS) célrendszereinek összefüggés-vizsgálata

Kisvárdai Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, amely kijelöli a középtávon (7-8 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához, az alábbi célrendszert rögzíti:

Forrás: Kisvárdai Város Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) – 2016.

Az öt átfogó cél kijelöli a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásokra adott válaszait. A stabil gazdaság átfogó cél a foglalkoztatási, munkaerő-piaci kérdéseket és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. A turizmus esetében a turisztikai célpont jelleg erősítése. A magas életminőség átfogó cél a város társadalmi, szociális problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat. A fenntartható város megteremtése átfogó cél azt a fejlesztési irányt jelöli ki, amely a gazdasági és társadalmi fejlődés feltételeinek javítása közben is kiemelt figyelmet fordít a környezeti állapot megóvására. A „Kisvárdai márka” kialakítása egy horizontális cél, amely több arccal rendelkezik, jól kommunikálja a város értékeit a „fogyasztói” felé, egyszerre védjegy és szimbólum, valamint pozitív kép a városról.

3.3.1. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) átfogó céljai

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) az alábbi átfogó célokat rögzíti:

Á1-ITS: Kisvárdai pozitív városarculatának további erősítése – „Kisvárdai márka”

Kisvárdai jelenkori és múltbéli értékeinek kommunikációja, a város térségi szerepkörének (térségi-, határ menti-, országon belüli és nemzetközi kapcsolatainak) erősítése.

Á2-ITS: A „jó itt élni, jó itt dolgozni, jó itt vállalkozni, jó itt kikapcsolódni” üzenet tudatosítása (Magas életminőség)

A lakosság életszínvonalának, életfeltételeinek javítása megfelelő szolgáltatások (sport, kultúra, szabadidő, közszolgáltatások stb.) biztosításával és a társadalmi kohézió erősítésével.

Á3-ITS: Befektetés ösztönzés mind a helyi, mind a külső tőke vonatkozásában (Stabil gazdaság, munkahelyteremtés)

A gazdasági versenyképesség növelése, befektetések ösztönzése, új munkahelyekkel a kiegyensúlyozott munkaerő-piaci helyzet kialakítása és az értékteremtő foglalkoztatás bővítése.

Á4-ITS: Turisztikai célpont jelleg erősítése (Turizmus)

A város turisztikai adottságainak szélesebb körű kihasználása; turisztikai desztináció, mint termék megjelenítése és erősítése.

Á5-ITS: Zöld és fenntartható város kialakítása (Zöld város)

Környezettudatos és energia hatékony működés városi, vállalkozói és lakossági szinten a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás céljából. A város klímastratégiájának elkészítése.

ITS Városi szintű középtávú tematikus célok

Az ITS célrendszerében az átfogó célok megvalósulásához az alábbi középtávú célok járulnak hozzá, amelyek ágazati bontásban kerülnek meghatározásra:

T1-ITS: Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása

T2-ITS: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés

T3-ITS: Városi életminőség javítása

T4-ITS: Térségi szerepkör erősítése

T5-ITS: Közösségfejlesztés

T6-ITS: Intelligens város kialakítása

T7-ITS: „Zöld város”

3.3.2. Településfejlesztési Konceptió (TK) és Integrált településfejlesztési Stratégia (ITS) célrendszerének összefüggés-vizsgálata

Kisvárdai Város Településfejlesztési Konceptiója (TK) célrendszerének Átfogó céljai és az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) átfogó és tematikus céljai az adott területfejlesztési eszköz időbeli hatósugara és az ez alapján eltérő módszertani alapok miatt nem azonosak, azonban természetesen fedik egymást, összeegyeztethetők. A Településfejlesztési Konceptió (TK) a település hosszú távú, 2030. évig vizionált fejlesztésének elvi kereteit teremti meg, míg az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) rövidebb időtávú, a szükséges és tervezett fejlesztések, beavatkozások megfelelő megvalósításához szükséges rövid távú célrendszert teremti meg.

A Településfejlesztési Konceptió „GAZDASÁGI KÖRNYEZET” átfogó céljához rendelt ITS tematikus célok:

T2-ITS: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés

T4-ITS: Térségi szerepkör erősítése

T6-ITS: Intelligens város kialakítása

A Településfejlesztési Konceptió (TK) „GAZDASÁGI KÖRNYEZET” átfogó célja hosszú távon és integráltan foglalja magában a helyi gazdaság megerősítését célzó beavatkozási területeket, ennek fontos eszközeként rögzítve a turisztikai szektor fejlesztését is. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) által megfogalmazott tematikus célok közül a T2-ITS: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés tartalmazza a releváns célkitűzéseket, valamint erős kapcsolódás mutatható ki a T4-ITS és T6-ITS at fogalmaz meg, külön célként rögzítve a gazdaságfejlesztés területén belül a turisztikai szektort. Az Integrált Településfejlesztési Stratégiában (ITS) bemutatott projektek esetében – lévén, hogy külön tematikus cél alá rendelve találhatók meg – hangsúlyosabban jelennek meg a turisztikai területet érintő beruházások.

A Településfejlesztési Konceptió „Lakható Város” átfogó céljához rendelt ITS tematikus cél:

T3-ITS: A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

T4-ITS: Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése

A Településfejlesztési Konceptió (TK) „Lakható Város” átfogó célja és az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) „T3-ITS: A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése” tematikus célja ugyanazon kitűzéseket tömöríti, mindkettő célkitűzés fontos – horizontálisabb természetű - elemei a megújuló

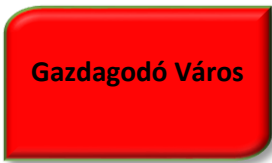
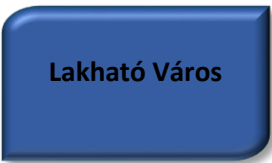

energiaforrások részarányának növelése valamint a harmonikus fejlesztésre való törekvés. A „**T4-ITS**: Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése” tematikus cél a Konceptióban a településfejlesztési elvek között is rögzítésre kerül (**Fenntartható növekedés**)

A Településfejlesztési Konceptió „Gondoskodó Város” átfogó céljához rendelt ITS tematikus cél:

T5-ITS: A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
A Településfejlesztési Konceptió (TK) „Gondoskodó Város” átfogó célja foglalja magában az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) „**T5-ITS**: A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja” tematikus cél egyes elemeit; az emberközpontú, szolgáltató város megteremtésének egészségügyi, szociális, kulturális vetületeit. Mindkettő cél természetesen a szükséges infrastrukturális beruházásokon túl tartalomfejlesztő beavatkozásokat is előír, kiemelve a tartalomfejlesztő elemek fontosságát.

A „**T6-ITS**: A nemzetközi szerepkör erősítése” tematikus cél a Konceptió esetében nem került célként megfogalmazásra, hiszen mind a gazdaságfejlesztés, mind a társadalmi fejlesztés fontos paramétere a nemzetközi kapcsolatrendszerbe való ágyazódottság növelésére való törekvés.

4. ábra: TK és ITS célrendszer összefüggés-vizsgálata

Településfejlesztési Konceptió (TK) Átfogó célja				
Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) hozzárendelt céljai	Átfogó	Á1-ITS - <i>Stabil helyi gazdaság megteremtése</i>	Á2-ITS - <i>Kulturális értékek és hagyományok átörökítése</i> Á4-ITS: <i>Fenntartható város megteremtése</i>	Á3-ITS – <i>Magas életminőség biztosítása</i>
	Tematikus	T1-ITS: <i>A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása</i> T2-ITS: <i>A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése</i>	T2-ITS: <i>A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése</i> T3-ITS: <i>A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</i> T4-ITS: <i>Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése</i>	T5-ITS: <i>A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja</i>

Forrás: saját szerkesztés

3.4. A célrendszer illeszkedése az Európai Unió, a hazai és a megyei fejlesztési célokhoz

3.4.1. EU 2020 stratégia

Az EU 2020 stratégia sikeres megvalósításában a városoknak kiemelkedő szerep jut. A jövőbeni kohéziós politika célul tűzi ki az integrált várospolitikát, amely elősegíti a fenntartható városfejlesztést, s ezzel erősíti a városok kohéziós politikában betöltött szerepét. Alapvetően fogalmazódik meg, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapnak olyan integrált stratégiákat kell támogatnia a fenntartható városfejlesztés érdekében, amely célul tűzi ki a várostérségeket érintő gazdasági, környezeti, éghajlattal összefüggő és társadalmi problémák kezelését. Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó EU stratégiához, illetve az egyes alapok célkitűzéseire, többek között a gazdasági, társadalmi és területi kohézióhoz történő hozzájárulás érdekében minden egyes európai strukturális és beruházási alap tematikus célkitűzéseinek és Kisvárdai Város Településfejlesztési Konceptiójának célrendszerét az alábbi táblázat mutatja be:

3. táblázat: A településfejlesztési koncepció célrendszerének és az EU 2020 stratégia célkitűzéseinek kapcsolata

	GAZDASÁGI KÖRNYEZET	ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET	TÁRSADALMI KÖRNYEZET
1. Kutatás, technológia-fejlesztés és innováció erősítése			
2. Információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés és ezek minőségének fejlesztése			
3. Kis- és közepes vállalkozások, agrárszektor és halászati szektor versenyképességének fejlesztése, vízkultúrák támogatása			
4. Az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaságra való átállás elősegítése minden ágazatban			
5. A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése és kockázat-megelőzés és -kezelés			
6. Környezetvédelem és erőforrás-hatékonyság ösztönzése			
7. A fenntartható közlekedés fejlesztése és a kulcs hálózati infrastruktúrák szűk keresztmetszeteinek feloldása			
8. A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása			
9. A társadalmi befogadás segítése és a szegénység elleni harc			
10. Befektetés az oktatásba, készségekbe és az élethosszig tartó tanulásba			
11. Intézményi kapacitások fejlesztése és hatékony közigazgatás			

Forrás: saját szerkesztés

	erős kapcsolat
	közepes kapcsolat
	gyenge vagy nincs kapcsolat

3.4.2 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)

Az OFTK a kormányzati fejlesztéspolitika 2030, illetve 2014-2020 között megvalósítandó stratégiai céljait, prioritásait jelöli ki. A koncepcióban foglaltak szerint Magyarország 2030-ban Kelet - Közép Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal. Ennek érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt, valamint 13, az átfogó céloknál egyenként jóval szűkebb tárgykörű ágazati és területi specifikus célt fogalmaz meg. A településfejlesztési koncepciójában megfogalmazott célrendszer illeszkedését az OFTK átfogó célkitűzésekhez a következő oldalon található táblázat foglalja össze:

4. táblázat: A Településfejlesztési koncepció célrendszerének és az OFTK célkitűzéseinek kapcsolata

		GAZDASÁGI KÖRNYEZET	ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET	TÁRSADALMI KÖRNYEZET
Szakpolitikai	Versenyképes, innovatív gazdaság			
	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság			
	Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése			
	Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I			
	Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom			
	Jó állam, szolgáltató állam és biztonság			
	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme			
Területi	Az ország makro-regionális szerepének erősítése			
	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat			
	A vidéki térségek népességeltartó erejének növelése			
	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése			
	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése			
	Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása			

Forrás: saját szerkesztés

	erős kapcsolat
	közepes kapcsolat
	gyenge vagy nincs kapcsolat

3.4.3 Szabolcs – Szatmár – Bereg Megye Területfejlesztési Konceptiója

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2014-ben elfogadott területfejlesztési koncepciója három átfogó és 4 tematikus, illetve 3 területi stratégiai célt jelölt ki. Az átfogó célok ötvözik a megye legfontosabb gazdaságpolitikai, társadalompolitikai, ökológiai kihívásokra adott válaszait.

Átfogó célok illeszkedése:

Az aktív megye – Értékteremtő közfoglalkoztatás és az aktivitás növelése: Az aktív megye átfogó cél a foglalkoztatási, munkaerő piaci kérdéseket és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. Kisvárdai Város Településfejlesztési Konceptiójának „GAZDAGODÓ VÁROS” átfogó célja teljes mértékben összhangban áll Szabolcs-Szatmár-Bereg megye ezen átfogó céljával, mindkét koncepció egyik fő célja a foglalkoztatás és aktivitás növelése.

A szolidáris megye – A szegénység felszámolása és a leszakadó térségek felzárkóztatása: A szolidáris megye Szabolcs-Szatmár-Bereg megye leégetőbb társadalmi, szociális problémáira és a tartós leszakadással veszélyeztetett térségek felemelésére fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat. Ezzel Kisvárdai Város Településfejlesztési Konceptiójának „GONDOSKODÓ VÁROS”, illetve „LAKHATÓ VÁROS” átfogó céljai teljes mértékben összhangban állnak, mindkét koncepció fő célkitűzései között szerepel a társadalmi különbségek csökkentése, a lakosság életminőségének növelése.

A vonzó megye – Vonzó természeti, társadalmi, kulturális és gazdasági környezet megteremtése: A vonzó megye azokat a fejlesztéspolitikai irányokat jelöli ki, amelyek egy ideális és fenntartható ökológia állapotot megtartása mellett egy befektető- és vállalkozásbarát üzleti környezetet hoznak létre, a helyi közösségek életminőségét javítják és az ide érkező turisták igényeit, szükségleteit is kielégítik. Gyakorlatilag ugyanezek a célok jelennek meg Kisvárdai Város jövőképében és átfogó célkitűzésében.

A Kisvárdai Településfejlesztési Konceptiójában megfogalmazott részcélok illeszkedését Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területfejlesztési koncepciójának stratégiai céljaihoz az alábbi táblázat mutatja be.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Településfejlesztési Konceptió stratégiai céljai	Kisvárdai Város Településfejlesztési Konceptió kapcsolódó átfogó céljai
1. Versenyképes élelmiszergazdaság: Az agrárgazdaság erősítése fókuszált módon	1. GAZDASÁGI KÖRNYEZET
2. Zöld megye: Zöldgazdaság, klímabarát energiagazdálkodás, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás	2. ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET
3. Proaktív megye: A megyei szintű gazdasági, társadalmi önszerveződés feltételeinek kialakítása	1. GAZDASÁGI KÖRNYEZET
4. Képzett megye: Rugalmas szakképzési, felsőoktatás és innovációs környezet kialakítása	3. TÁRSADALMI KÖRNYEZET
5. Fejlett centrum: A nyíregyházi agglomerációnak mint gazdasági, foglalkoztatási, közszolgáltatási és kulturális centrumnak a fejlesztése	-
6. Dinamizálódó decentrumok és szolgáltató járásközpontok: A megyei gazdasági decentrumainak és járásközpontjainak funkcióbővítése és összehangolt fejlesztése	1. GAZDASÁGI KÖRNYEZET 2. ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET
7. Élhető vidék és felzárkózó külső perifériák: A megye külső perifériáinak komplex felzárkóztatása és a vidéki térségek integrált fejlesztése	1. GAZDASÁGI KÖRNYEZET 2. ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET

Forrás: saját szerkesztés

4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

4.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

Kisvárdai Város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját (ITS) belügyminisztérium általi támogatás segítségével – a Belügyminisztérium támogatást nyújtott a járásszékhely önkormányzatok részére a 2014-2020-as fejlesztési időszakra vonatkozóan a releváns jogszabálynak megfelelő településfejlesztési koncepciók és integrált településfejlesztési stratégiák kidolgozására - a Belügyminisztérium által kiírt „Vállalkozási szerződés Integrált Településfejlesztési Stratégiák elkészítésére” tárgyú közbeszerzési eljárás Észak-Alföld régió vonatkozó része tekintetében nyertes konzorcium készítette el.

Azonban a Településfejlesztési Koncepció előkészítése részeként felülvizsgálatra kerül a jelenlegi tervezés első fázisában a vonatkozó Megalapozó Vizsgálat (MV), amely a 314/2012. (XI.8.). Korm. rendelet által előírt tartalmi követelményeknek megfelelően – a 2011-es népszámlálás és a legfrissebb statisztikai adatok feldolgozásával - készült, így valamennyi társadalmi, gazdasági és környezeti adatot tartalmaz, amely a településrendezési eszközök elkészítéséhez szükséges.

A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatokat a kijelölt átfogó és részcélok mentén lehet kijelölni. Az adatok körének kijelölésekor elsődleges szempont, hogy ezen adatokkal a kívánt változások mérhetőek legyenek.

A megvalósítás eszközeit (eszköz- és intézményrendszer) és azok nyomon követésének módját Kisvárdai Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) tartalmazza.

4.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Terület-felhasználást érintő beavatkozások:

- Kertvárosias lakóterület kialakítása belterületen, a vasút és az elkerülő út közötti területeken
  - Általános mezőgazdasági területből kertvárosias lakóterület: 103,12 ha és 0,83 ha
  - Gazdasági erdőterületből kertvárosias lakóterület: 4,12 ha
  - Településközpont vegyes területből kertvárosias lakóterület: 10,05 ha
- Kertvárosias lakóterület kialakítása a belterület nyugati oldalán, a Kákástó utca vonalában
  - Általános mezőgazdasági területből kertvárosias lakóterület: 1,22 ha
- Ipari gazdasági terület kialakítása a belterületen, a vasút és az elkerülő út közötti területen
  - Településközpont vegyes területből ipari gazdasági terület: 4,71 ha
  - Általános mezőgazdasági területből ipari gazdasági terület: 26,84 ha
- Ipari gazdasági terület kialakítása a belterület déli részén
  - Általános mezőgazdasági területből ipari gazdasági terület: 6,88 ha
  - Erdő területéből ipari gazdasági terület: 24,36 ha
- Kereskedelmi szolgáltató terület kialakítása a belterület déli részén
  - Általános mezőgazdasági területből kereskedelmi szolgáltató terület: 0,93 ha és 0,40 ha
  - Gazdasági erdőterületből kereskedelmi szolgáltató terület: 1,41 ha
- Településközpont vegyes terület kialakítása a homokbánya és a körülötte lévő területeken
  - Bányászattal érintett különleges területből településközpont vegyes terület: 3,87 ha
  - Kertvárosias lakóterületből településközpont vegyes terület: 7,07 ha
- Kereskedelmi szolgáltató terület kialakítása a 4109 sz. út mentén
  - Általános mezőgazdasági területből kereskedelmi szolgáltató terület: 1,68 ha
- Különleges területek kialakítása a 4109 sz. út mentén
  - Kertvárosias lakóterületből turisztikai terület: 4,89 ha
  - Általános mezőgazdasági területből különleges mezőgazdasági üzemi terület: 7,52 ha
- Védelmi erdőterület kialakítása a 4109 sz. út mentén
  - Általános mezőgazdasági területből védelmi célú erdőterület: 2,21 ha
- Védelmi célú erdőterület kialakítása az elkerülő út hármaskörútjának szakaszánál
  - Általános mezőgazdasági területből védelmi célú erdőterület: 5,88 ha és 2,22 ha
- Védelmi célú erdőterület kialakítása a tervezett északi elkerülő út mentén
  - Általános mezőgazdasági területből védelmi célú erdőterület: 1,58 ha és 11,24 ha
  - Kertvárosias lakóterületből védelmi célú erdőterület: 4,16 ha
- Ipari gazdasági terület kialakítása a tervezett északi elkerülő út mentén
  - Általános mezőgazdasági területből ipari gazdasági terület: 12,51 ha
- Kereskedelmi szolgáltató terület kialakítása a tervezett északi elkerülő út mentén
  - Általános mezőgazdasági területből kereskedelmi szolgáltató terület: 0,50 ha
- Kereskedelmi szolgáltató terület kialakítása a belterülettől északra
  - Általános mezőgazdasági területből kereskedelmi szolgáltató terület: 7,82 ha
- Ipari gazdasági terület kialakítása a 4145 sz. út mentén
  - Általános mezőgazdasági területből ipari gazdasági terület: 6,23 ha és 0,68 ha
- Kereskedelmi szolgáltató terület kialakítása a 4145 sz. út mentén
  - Erdő területből kereskedelmi szolgáltató terület: 4,64 ha
- Sportolási és rekreációs célú különleges terület kialakítása a 4145 sz. út mentén
  - Erdő területből sportolási és rekreációs célú különleges terület: 1,04 ha

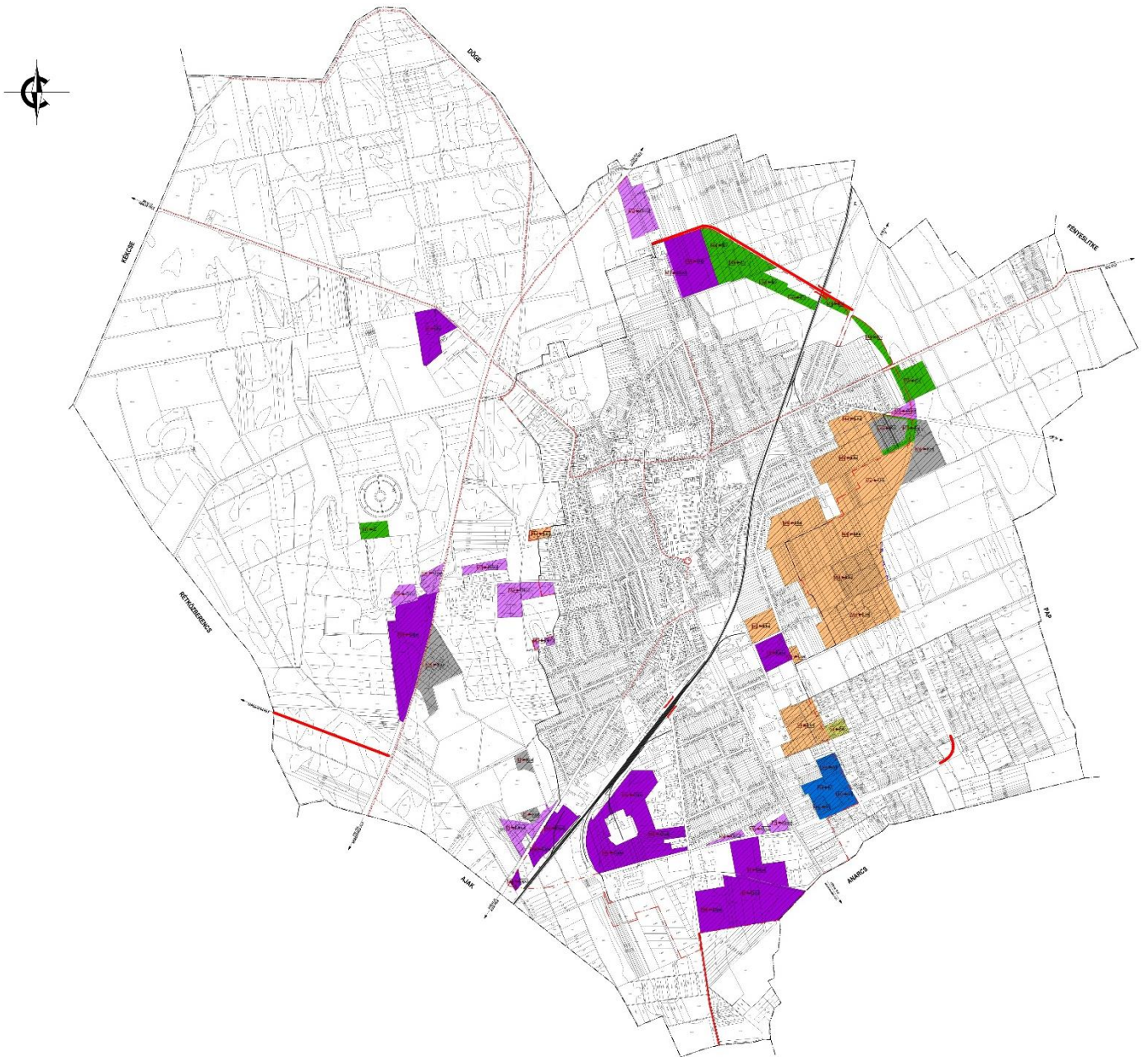
- Ipari gazdasági terület kialakítása a 381 sz. út mentén
  - Erdő területből ipari gazdasági terület: 7,23 ha
- Erdő terület kialakítása a 0260 hrsz.-ú területen
  - Hulladékkezelő területből erdőterület: 2,53 ha
- Kereskedelmi szolgáltató terület kialakítása a 4 sz. főút mentén
  - Általános mezőgazdasági területből kereskedelmi szolgáltató terület: 2,41 ha és 2,42 ha
- Ipari gazdasági terület kialakítása a 4 sz. főút mentén
  - Általános mezőgazdasági területből ipari gazdasági terület: 18,53 ha
- Sportolási és rekreációs célú különleges terület kialakítása a 4 sz. főút mentén
  - Általános mezőgazdasági területből sportolási és rekreációs célú különleges terület: 10,15 ha
- Kereskedelmi szolgáltató terület kialakítása a Török utca külterületi szakaszának két oldalán
  - Általános mezőgazdasági területből kereskedelmi szolgáltató terület: 2,26 ha és 7,33 ha
- Kereskedelmi szolgáltató terület kialakítása a Bolgár utcán
  - Általános mezőgazdasági területből kereskedelmi szolgáltató terület: 0,23 ha és 0,42 ha
- Különleges beépítésre nem szánt megújuló energiaforrás területének kialakítása a belterülettől délnyugatra, a 0307/1 hrsz.-ú területen
  - Erdő területből különleges beépítésre nem szánt megújuló energiaforrás terület: 1,46 ha

Infrastrukturális változások

- Elkerülő úthálózat
  - az elkerülő út északi szakasza: 1,67 km
  - az elkerülő út déli részének ív korrekciója: 248 m
- Sárospatak felé vezető út: 909 m
- Ajak felé vezető út a belterülettől délre: 844 m
- Tervezett kerékpárutak
  - A 4 sz. főút mentén: 5,21 km
  - A 381 sz. út mentén: 2,73 km
  - A Döge-Kisvárda csatorna mentén: 4,09 km
  - A Dózsa György u. mentén: 0,89 km
  - A Szent László és Mester utcán végig: 0,86 km
  - A Szabolcsvezér utcán: 0,12 km
  - A Mátyás király utcán: 0,78 km
  - A Jéki út, Hármas út, Liptay Béla u., Csillag utca, Krucsay Márton és Városmajor utcák mentén: 5,40 km

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

4.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A kulturális örökség védelmét a 2001. évi LXIV. törvény szabályozza. A törvény hatálya a régészeti örökségre, műemléki értékekre, kulturális javakra terjed ki. A művi értékeket is magába foglaló fejlesztések szabályozási kereteinek meghatározásánál, elsődleges szempont kell, legyen az adott érték védelme mellett a hasznosítására irányuló infrastrukturális beruházás szigorú kereteinek rögzítése egyedi jelleggel. Továbbá a közvetlen környezet illeszkedési elvét is, különös tekintettel lakó és gazdasági területek határvonalánál. A helyi építési szabályzatban a feltétel rendszerét ki kell dolgozni, figyelembe véve a fenntarthatóságot.

Kisvárdai közigazgatási határában található nyilvántartott régészeti lelőhelyek

azonosító	név	helyrajzszám
50225	Ajak - Ige	0140/4, 0140/10, 0313/16, 0313/18, 0313/17, 0312
50233	Ajak - Darusziget	0125/4, 0125/3, 0125/5, 0318/26, 0125/2
72579	Döge - Kossuth utca vége	08/15, 08/16, 08/17, 08/2, 07, 08/5, 05/9, 05/10, 0156/2, 0156/3, 0161, 05/3, 05/4, 05/5, 0155, 0162
75947	Döge - ZP - Döge-02	947/16, 0132/10, 0132/11, 0132/7, 0132/9, 0132/5, 0132/6, 0146/89, 0146/60, 0146/59, 0132/3, 0139/3, 0139/2, 0139/1, 0139/6, 0139/4, 0151, 0146/99, 0133, 0132/2
20201	Vár	963/4, 963/3
36506	Római katolikus templom környéke	2338, 2339, 2342, 2343, 2346, 2347, 2355, 2356, 2359, 2361, 2367, 2370/1, 2417/1, 2417/2, 2365, 2366, 2412, 2376/6, 2351, 2405/1, 2419, 2406, 2407, 2413/2, 2378, 2405/2, 2414, 2399/1, 2352, 2418, 2376/5, 2337, 2385, 2389, 2390, 2391, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399/3, 2399/2, 2401, 2402, 2403, 2404, 2408, 2411, 2410, 2415, 2416
36507	Strandfürdő	961/8, 958/2, 963/3, 964, 962/2, 962/4, 961/5
36508	Főtér	793, 792, 1234/2, 1234/1, 1237, 1238, 2542, 2544, 2545, 2546, 2548, 2549, 2550, 781/2, 781/3, 784/1, 784/2, 783/2, 783/4, 783/6, 2551/1, 791, 787/1, 787/2, 788/1, 787/3, 2543, 2547, 781/4, 795, 794, 790, 783/5, 2526, 1236/7
36510	Váralja	963/3, 945, 948, 974
36512	Belterület	469/1, 468/2, 467/2, 464/1, 462/1, 462/2, 461/1, 459, 458/4, 458/1, 457/2, 455, 454/2, 452, 451, 450, 448/1, 447, 445, 363, 362, 361, 360, 359, 358, 357, 356, 355, 354, 353, 352, 351, 315/2, 311/14, 311/15, 311/8, 311/11, 311/12, 310, 456, 463, 469/5, 364, 444/1, 385, 464/2, 466, 311/13, 307
36513	Várkert	961/8, 958/2, 958/1, 955, 963/3, 964, 963/4, 1064, 961/9, 961/11, 961/12, 961/10, 961/3, 965/1, 965/2, 962/2, 962/4, 963/2, 966/8, 961/6, 961/4, 961/5, 945

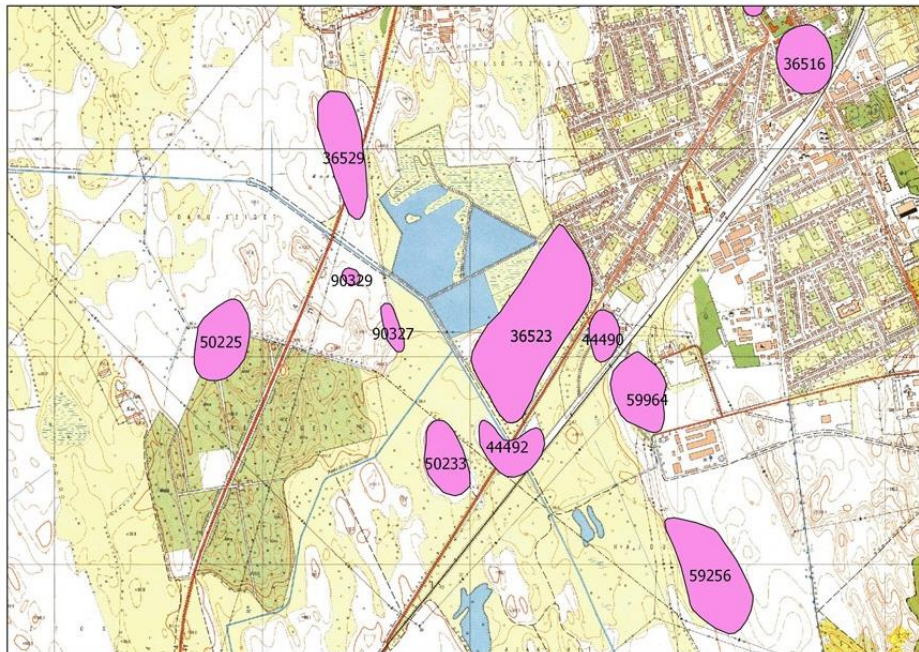
Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

36516	Régi temető	2910/36, 2910/19, 2910/46, 2910/41, 2910/7, 2910/5, 2910/4, 2910/8, 2910/9, 2910/3, 2910/10, 2910/11, 2739, 2908, 2379, 2910/47, 2910/38, 2910/33, 2910/20, 2910/18, 2910/21, 2910/22, 2910/45, 2910/23, 2910/14, 2910/28, 2910/27, 2910/26, 2910/25, 2910/42, 2910/39, 2910/15, 2909/2, 2910/6, 2970, 2910/17, 2910/48, 2910/51, 2910/34, 2910/50, 2910/16, 2910/52, 2906, 2904, 2902, 2901, 2905, 2909/1, 2910/49, 2907, 2910/30
36517	Szent László utca	1245, 1246, 1247/2, 1253, 1255, 2529/1, 2529/2, 2536/5, 2536/6, 2537, 2539/1, 2526, 2536/9, 1254/1, 2536/8, 2536/1, 1274, 1256/2, 1254/2, 1275, 1272/2, 1256/1, 1247/1, 1273
36518	TV-torony	0180/6, 0180/5
36519	Transzformátor állomás	0157/14, 0157/15, 0157/6
36523	Darusziget	2015/2, 2014, 2013, 2012, 2011, 2010, 2009, 2008, 2007, 2006/1, 2006/2, 2005, 2004, 2003, 1999/1, 1999/2, 1998, 1997, 1996, 1993, 0306/10, 0306/9, 0306/8, 0306/7, 0306/6, 0306/5, 0306/3, 0305, 0304/7, 0304/8, 0307/1, 0307/2, 1994, 2002, 2001, 2000, 0306/12, 0306/15, 0306/16, 0306/14, 0306/13, 0306/1, 2016/2, 2016/1, 0304/6
36529	Bodnár-hegy	0287/21, 0287/20, 0287/19, 0287/18, 0299/7, 0289/4, 0243, 0288, 0287/17, 0299/8
36531	Kiskert	0194/11, 0187/3, 0185/3, 0185/2, 0184/12, 0184/11, 0184/10, 0184/9, 0184/7, 0184/6, 0184/5, 0184/4, 0184/3, 0184/2, 0184/1, 0181/11, 0185/1, 0181/4, 0181/10, 0183, 0184/17, 0186, 0188, 0196
36532	Belterület II.	983/3, 983/2, 983/1, 982, 981, 980, 979, 978, 976, 977, 991, 990, 989, 993, 1064, 966/6, 986, 966/5, 985/2, 1007/2, 1007/23, 1007/29, 1007/16, 1007/24
44481	Nagy-Galambod	0206, 0222
44482	Ságvári E. u.	1221/5, 1221/4, 1220, 1219, 1221/1, 1222, 1223, 1173
44484	TV-torony É	0180/4, 0181/4, 0180/3, 0181/2
44486	TV-torony III.	0181/4, 0151, 0180/10, 0179/5, 0180/7, 0180/8, 0180/9, 0180/2, 0180/6, 0181/7, 0181/8, 0181/12, 0181/13, 0181/14, 0240/70, 0222, 0243
44488	Medvéshegy	0207, 0200/11, 0204, 0208/7
44490	Darusziget II.	3176/1, 3173/1, 3173/2
44492	Pascum-láp	0123/3, 0125/3, 0124, 0330, 0329, 0328, 0327/5, 0327/6, 0318/12, 0318/15, 08, 0331, 07/1, 0325, 0327/4
44493	Szabolcs vezér u. 27.	2851, 2795, 2796, 2797, 2798, 2794/1, 2794/2, 2793/2, 2850, 2800, 2799, 2655
44496	Dögei határ	0185/1, 0184/16, 0187/1, 0186
44497	Római katolikus templom	792, 791, 794, 790
51391	Kis Mező	0153, 0146/3

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

59256	Hajdú-tag (9.lh.)	018/10, 018/9, 018/6, 018/28, 016/24, 016/23, 016/22, 016/21, 016/20, 016/19, 016/18, 016/17, 016/16, 016/15, 016/14, 016/13, 016/12, 016/11, 016/10, 016/9, 016/8, 016/7, 016/6, 016/5, 016/4, 016/3, 018/1, 018/14, 018/13, 018/12, 018/11, 016/2, 018/24, 018/38, 016/1, 018/7, 018/8, 016/44
58874	Hulladékkezelő központ	077/8
59961	Molnár-tanyától É-ra	0181/4, 0181/2, 0181/11
59962	Szennyvíztisztítótól É-ra	0265/3, 0265/4, 0265/5, 0265/6, 0265/9, 0265/8, 0265/7
59964	Trafóteleptől Ny-ra	3178/2, 3178/4, 3178/5, 3178/6, 3178/7, 3178/8, 02, 3182/1, 3176/1, 3178/12, 3178/9, 03/2, 03/3, 03/1
59966	Sár-Fű-dűlő	0129, 0117/16, 0117/15, 0117/14, 0117/18, 0117/11, 0117/9, 0117/5, 0117/17, 0117/4, 0118
72581	Sziget	0270/3, 0270/2, 0271, 0278/1, 0272, 0279, 0280/1, 0277/2, 0275, 0278/2, 0282/1, 0280/6
89335	Kismező II.	0146/4, 0146/3, 0146/96, 0146/7, 0146/6, 0146/5, 0146/14, 0146/13, 0146/12, 0146/11, 0146/10, 0146/9, 0146/8
90327	Csere sziget	0318/21, 0318/22, 0318/20, 0318/9, 0318/24, 0318/8
90329	Csicsás-csatornától D-re	0318/8, 0318/6, 0318/7

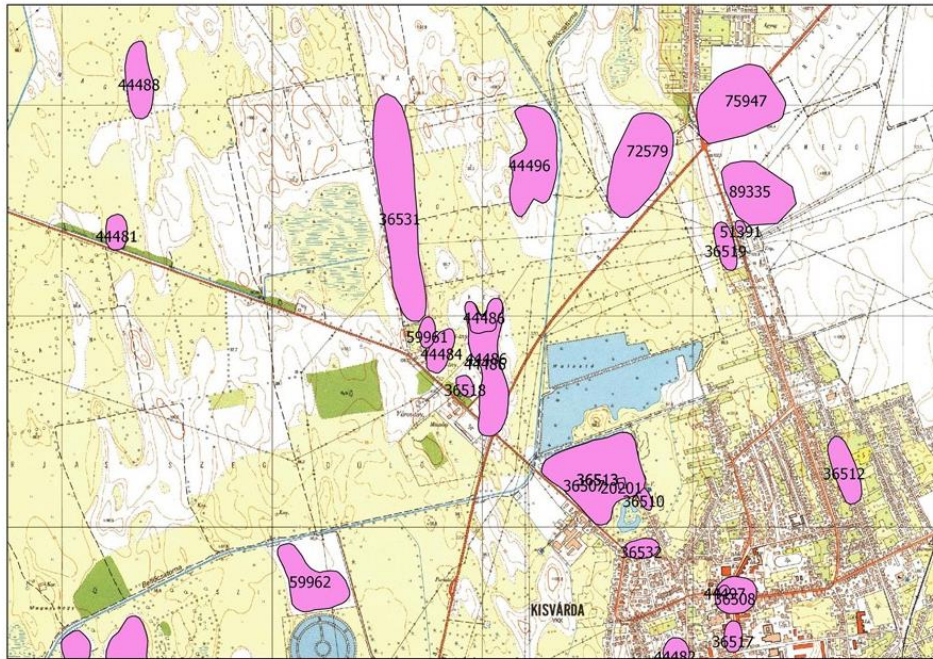
Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Kisvárdai délnyugati határán

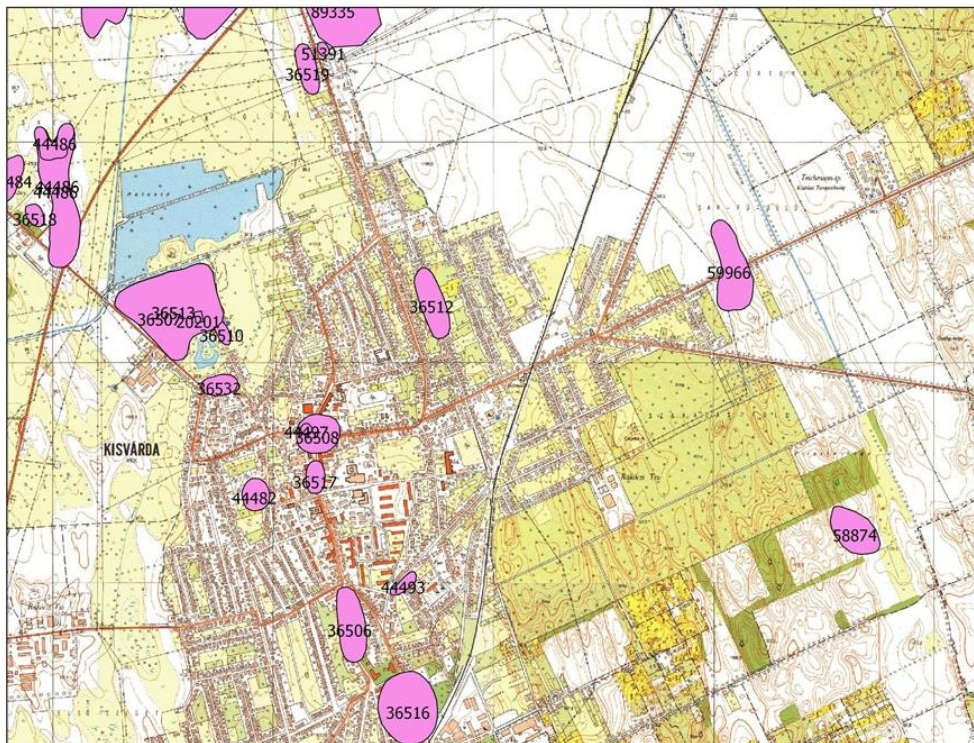

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Kisvárdai északi határán

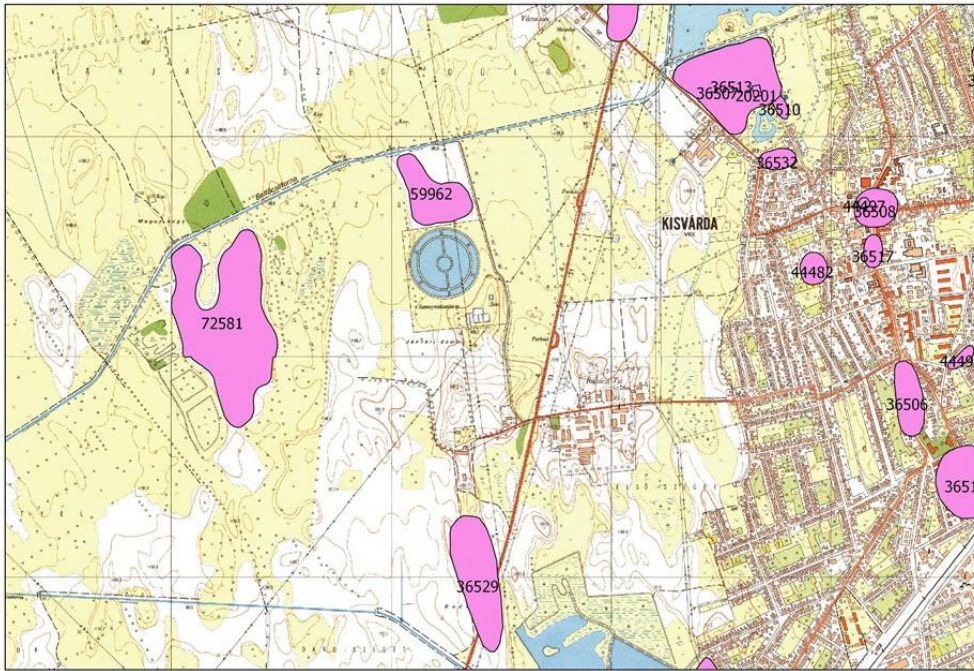

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Kisvárdai keleti határán

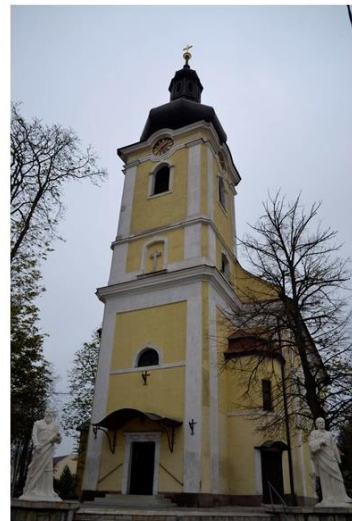
Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Kisvárdai nyugati határában

Jelentősebb műemlékek, műemlékegyüttesek

Római katolikus templom, műemléki törzsszám: 6069, hrsz.: 791, Flórián tér

Késő barokk templom nyugati toronnyal. A hajóhoz a XV. század harmadik negyedéből származó, a nyolcszög három oldalával záródó, támpilléres, hosszú gótikus szentély kapcsolódik. A szentély déli, délkeleti falát csúcsíves, mérműves, gótikus ablakok törik át. A szentély keleti falán halhólyagmintás, körablak nyílik. A nyugati torony kőkeretes bejáratára az 1806-os évszámot vésték. A torony háromszintes, órapárkányos, törtvonalú sisakkal.

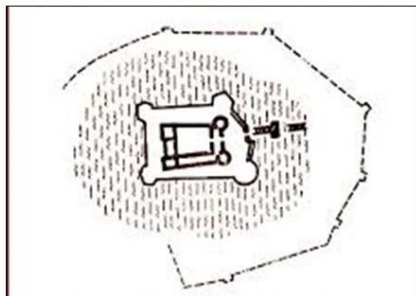

Várrom, műemléki törzsszám: 6070, hrsz.: 963/4, Vár u. 33/c

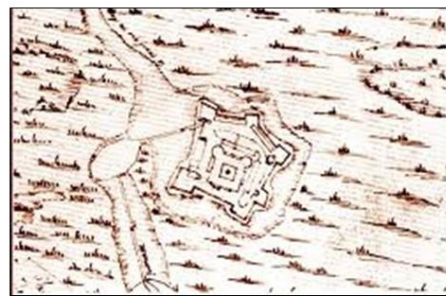
A Várdai család Zsigmond király 1400-ban kelt oklevelében kap jogot a várépítésre. A vár négy építési periódus alatt épül ki. A XV. század közepén az első építési periódus alatt épült fel a vár magját képező, romjaiban ma is látható déli szárny, a várudvart körülvevő magas kerítés, amelynek északnyugati és északkeleti sarkán egy-egy kerek alaprajzú torony állt. A déli szárny két sarkán egy-egy négyzetes alaprajzú, négyemeletes torony magaslott, amelyek között húzódó épületszárny eredetileg két emeletes volt. A XVI. század legelején a török előrenyomulása okozta fenyegetettségben épül ki a várat körülvevő, mintegy három méter széles, kettős cölöpsorból álló, döngölt földdel feltöltött palánkfal. Az 1565-1585 közötti harmadik építési periódus alatt épülhetett a déli épületszárny emeletráépítése, valamint további két újabb emeletes épületszárny kiépítése. Ebben az időben a négy saroktoronnyal ellátott U alaprajzú épület közrezárt udvarra néző, reneszánsz árkaodos belső homlokzatú, a korszak jellegzetes várkastélya volt.

A vár negyedik építési periódusában, az 1630-1640 közötti években a vár barokk stílusú átépítése történt, a déli szárnyon ekkor épül meg a negyedik szint.

A Rákóczi szabadságharc után a vár végleges pusztulásnak indult, a település építkezéseihez előszeretettel használták fel az innen kinyert építőanyagot.

A vár alaprajza a XV.
században

A vár alaprajza a XVII.
században

Könyvtár, egykori Diener Bankház, műemléki törzsszám: 10230, hrsz.: 792, Flórián tér 4.

A szabadon álló, összetett alaprajzú épület az eklektika stílusjegyeit mutatja, amely a XIX. század utolsó harmadában épülhetett, bár a második katonai felmérés 1858-ban készült térképlapján már állt itt egy épület. 1893-ban Szénási János építésmester tervei alapján bővítették és átalakították. Gazdagon díszített neoklasszicista homlokzata a Flórián tér felé 3 tengelyű. Az emeleti szinten a homlokzatot korinthoszi fejezetű pilaszterek tagolják. A homlokzatot továbbá copf-jellegű vakolatdíszek, és kagylómotívumok teszik teljessé.

Rétközi Múzeum, egykori zsinagóga, műemléki törzsszám: 10667, hrsz.: 2551/1, Csillag u. 5.

A szabadon álló, négyzetes alaprajzú épület a XIX. század végi romantikus építészet egyik legszebb alkotása a megyében. A szimmetriára épülő, rendkívül finoman megformált, kétszintes épület homlokzatait a falsíktól előre álló középrizalitok teszik mozgalmassá. A főpárkány alatt ívsoros, a romantikára jellemző díszmotívum fut végig. Az épületet íves tető fedi. Az épület belső szerkezete, boltozott főhajója utal az épület eredeti rendeltetésére, azonban a zsidó liturgia elemeit elbontották. A rendkívül szép belső festés viszont megmaradt. A Grósz Ferenc műépítész tervei alapján készült épület az 1900-as évek legelején készült el.

5. A MEGVALÓSÍTS ESZKÖZE ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE

A megvalósítás eszközeit (eszköz- és intézményrendszer) és azok nyomon követésének módját Kisvárdai Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) tartalmazza.